ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ ЗАРБДОР ВАХТАДА

КПСС Марказий Комитети феврал Пленумини муносиб кутиб олайлик

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 11 (2559) | 15 январь, чоршанба 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ЯКУН ВА РЕЖАЛАР

Областимиздаги колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалик йилини якунладилар. Ўтган 1963 йил катта муваффақиятлар йили бўлди. Кўпгина хўжаликларда давлат планлари ва зиммага олинган социалистик мажбуриятлар шараф билан бажарилди. Хўжаликларнинг экономикаси кескин даражада юксалди.

Ҳозирги вазифа шундан иборатки, колхоз-совхозларда йил якунларини ҳар томонлама кўриб чиқиш, 1964 йил учун ҳар бир хўжаликнинг маррасини белгилаш керак.

Колхоз ва совхозларда йиллик ҳисоботларни ўз вақтида тузиб чиқиш зарур. Бунинг учун ҳамма хўжаликларда ҳозирдан бошлабоқ буюмлар, пул ва моддий маблағларни йиллик инвентаризация қилиш, шунингдек ташкилотлар ва шахслар билан ҳисоб-китоб қилиш керак.

Хўжалик йилига якун ясаганда пахтанинг харид нархлари оширилганлиги туфайли олинадиган қўшимча даромадлар асосан колхозчиларнинг меҳнат ҳақига тақсимланиши, колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини бундан буён янада яхшилашни жамоат ишлаб чиқаришини ривожлантириш билан бирга тўғри қўшиб олиб боришни таъминлаш назарда тутилиши лозим.

1964 йилнинг 15 февралига қадар бўлган муддат ичида колхозларда йиллик ҳисоботларни тугаллаш ҳамда ҳисобот ва ҳисобот-сайлов йиғилишларида кўриб чиқиш талаб этилади.

Йиғилишларда колхоз демократиясига қаттиқ риоя қилиш, ҳамма колхозчиларнинг иштирок этишини таъминлаш колхозларнинг правлениелари ва ревизия комиссиялари ишида йўл қўйилган хато ва камчиликларни қаттиқ танқид қилиш керак. Йиғилишлар йилнинг хўжалик якунларини ҳар томонлама кўриб чиқиш, камчиликларни очиб ташлаш ва фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш резервларини аниқлаш руҳида ўтказилиши лозим.

Колхозлар ҳисобот ва ҳисобот-сайлов йиғилишларида 1964 йилда пахта, дон, сабзавот, картошка, гўшт, сут, тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш планларини ҳам кўриб чиқишлари зарур. Бунда маҳсулот етиштиришни максимал даражада кўпайтириш ҳамда колхозда хўжалик ҳисобини жорий қилишни янада яхши йўлга қўйиш диққат марказида турмоғи лозим. Йиғилишларда хўжаликнинг барча тармоқларини механизациялаштиришни бундан буён янада юксалтириш, нормалаштириш ҳамда меҳнатга ҳақ тўлашни тартибга солиш, маъмурий-бошқарув аппаратини қисқартириш ҳисобига маҳсулот таннархини тағин ҳам камайтириш йўлларини белгилаб олишга алоҳида эътибор бериш керак.

Бундай ишлар совхозларда ҳам амалга оширилиши ва барча совхозларнинг йил якунларини бош мутахассислар ҳамда бўлим бошқарувчилари иштирокида ишлаб чиқариш бошқармаларининг Советларида кўриб чиқилиши лозим. 1964 йилнинг 15 февралига қадар совхозларнинг ҳар бир бригадаси ва фермаси ишлаб чиқариш молия плани ва топшириқлар олиши керак.

Шу йилнинг 1 мартига қадар ишлаб чиқариш бошқармаларида йиллик ҳисоботлар текшириб кўрилиши, ҳар бир колхоз ва совхоз фаолиятининг якунлари бошқармаларнинг Советлари кенгашларида муҳокама қилиниши ва бошқармалар бўйича йиллик ҳисоботлар тузилиши керак.

Айниқса қолоқ колхоз ва совхозларнинг фаолиятини ҳар томонлама таҳлил қилиб кўриш, қолоқлик сабабларини тугатишда ёрдам бериш, уларни ишлаб чиқаришни кўнгилдагидек ташкил этишга қодир бўлган раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлаш жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Йиллик ҳисоботларни тайёрлаш, йилга якун ясаш, колхозларда 1963 йил учун даромадларни тақсимлаш ҳамда 1964 йил учун ишлаб чиқариш-молия планларини тузиш — ғоят муҳим масаладир. Ана шунинг учун ҳам ишлаб чиқариш бошқармалари, партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари бу ишни ҳар тарафлама уюшқоқлик билан, барча колхозчилар, совхоз ишчиларининг актив иштирокида ўтказишлари керак.

ҒАЛАБАНГИЗ БИЛАН ТАБРИКЛАЙМИЗ

ЎЗБЕКИСТОН ЭНЕРГЕТИКЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИГА — ҚУРУВЧИЛАР, МОНТАЖЧИЛАР, ЛОЙИҲАЧИЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ ХОДИМЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети сизларни ажойиб меҳнат зафари билан — республикада янги энергетик қувватлар ишга туширилганлиги билан самимий табриклайдилар.

Қудратли Оҳангарон район электростанцияси қурилишининг белгиланганидан барвақт тугалланиши, Тошкент ГРЭСида 150 минг киловатт қувватли дастлабки энергетика блокининг ҳамда Навоий, Тахиатош электростанцияларида йирик энергетика агрегатларининг муддатидан илгари фойдаланишга топширилиши, бир йил ичида 900 километрдан кўпроқ юқори вольтли электр линиялари ва 4 минг километр тақсимловчи электр тармоқларининг қурилиши, 180 колхоз ва совхознинг давлат электр тармоқларидан ток ола бошлаганлиги—республика халқ хўжалигини ва биринчи навбатда пахтачилик ҳамда химия саноатини электрлаштиришни янада ривожлантиришга қўшилган муҳим ҳиссадир.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қатъий ишонч билдириб айтадиларки, Ўзбекистон энергетиклари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларини амалга ошириш учун ўзларининг бутун куч, билим ва маҳоратларини сарфлайдилар, партия ва ҳукуматнинг республикани янада электрлаштириш соҳасидаги вазифаларини бажаришда янгидан-янги муваффақиятларга эришадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

1-цех меҳнатсеварлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашабориб янги-янги ғалабаларни қўлга киритишяпти. Улар Тошкент лак-бўёқ заводида биринчи бўлиб маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштириш, мавжуд техникадан унумли фойдаланиш ҳамда хом-ашё ва электр энергиясидан тежаб-тергаб фойдаланиш бўйича янги мажбуриятлар олган ҳолда меҳнат қилмоқдалар. Бу ибратли ташаббус шу кунларда корхона бўйлаб қанот қоқмоқда. Суратда: (чапдан) 1-цех технориги О. Рустамбеков, аппаратчи А. Назаров ва старший мастер Я. Моргомин ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ЭНЕРГЕТИКЛАРИНИНГ АЖОЙИБ ЗАФАРИ

Ўзбекистон энергетикларининг коллективлари республикада янги энергетика қувватларини ишга туширганликлари тўғрисида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва шахсан ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевга рапорт бердилар.

600 минг киловатт қувватли Оҳангарон ГРЭСи қурилиши белгиланган муддатдан илгари тўла қуриб битказилди. Бу ГРЭСда бу йил 100 минг қувватли турбогенератор ва ҳар бири соатига 220 тонна буғ ҳосил қиладиган иккита қозон ишга туширилди.

Ўрта Осиёдаги очиқ типдаги энг йирик электростанция — Тошкент ГРЭСида муддатидан олдин — йигирманчи декабрда 150 минг киловатт қувватли биринчи энергетика блоки ишга туширилди. Навоий ГРЭСида ҳар бири 25 минг киловатт қувватли иккита дастлабки энергоблок ва Тахиатош ГРЭСида 12 минг киловатт қувватли учинчи блок фойдаланишга топширилди. Тошкент ва Фарғона ТЭЦларида қўшимча қувватлар ишга туширилди.

220—110 кучланишли — 35 киловольтли 900 километрдан кўпроқ электр линияси ҳамда қишлоқ хўжалиги, шаҳар ва район марказларини электрлаштириш учун 4000 километр тақсимловчи электр тармоқлари қурилди. 180 колхоз ва совхоз давлат электр шохобчаларидан фойдалана бошлади, бу эса, 100 га яқин майда, рентабель бўлмаган дизель энерго установкаларидан воз кечиш ва 1 миллион сўмга яқин маблағни тежаб қолиш имконини берди. Ўзбекистон бирлашган энергетика системасини вужудга келтириш ишлари тугалланмоқда. «Чарвак ГЭСстрой» ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Узбекгидроэнергострой» коллективлари муддатидан олдин, 5 ноябрь ва 8 декабрда қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини бажардилар.

Данилов, Глухов, Йўлдошев, Муротов, Родак, Свинтицкий, Мамажонов, Захарченко, Мишутин ва Топицин ўртоқлар бошлиқ бригадалар энергетика объектлари қурилишида фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатдилар.

1953 йилдан бери Ўзбекистон электр станцияларининг қуввати 3 баравардан зиёдроқ, электр шохобчаларининг узунлиги эса, 4 баравар ўсди. Республикада ҳозир халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ва биринчи галда пахтачилик ҳамда химия саноатини ривожлантириш учун йирик энергетика базаси бор.

Ўзбекистон энергетиклари КПСС ленинчи Марказий Комитетини ва СССР Министрлар Советини ишонтириб айтадиларки, улар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини бажариш, янги энергетика қувватларини ишга тушириш, ёппасига электрлаштиришдан иборат улуғ мақсадга эришиш учун янада зўр ғайрат-шижоат билан меҳнат қиладилар.

ПАХТАКОРЛАР, СИЗЛАР УЧУН

Шу йил февраль ойида чақириладиган партиямиз Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш масалаларини муҳокама қилади. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтириш комплекс механизация ва химиялаштириш билан боғлиқдир. Машиналар, минерал ўғитлар қанча кўп бўлса, деҳқоннинг иши енгил кўчаверади. Заводимиз меҳнат аҳли буни яхши тушунади. Шу сабабли қишлоқ хўжалик машиналари ҳамда уларнинг запас қисмларини тайёрлашни кўпайтириш, таннархини камайтириш учун тинмай курашмоқдамиз.

Корхонамиздаги ҳарбир ишчи, инженер-техник ходим ва хизматчининг фикри-ўйи шу кеча-кундузда қишлоққа кўпроқ машиналар етказиб бериш, бу билан уларга мададкор бўлишга қаратилгандир. Биргина мисол келтираман.

Заводимизда УПХ—1,5 «А» маркали кўрак чувиш машинаси ишлаб чиқарилмоқда. Ана шу машинани тайёрлаш процессини қисқартириш учун тинмай изланмоқдамиз. «УПХ-905» детали бу агрегатнинг муҳим деталларидан ҳисобланади. У бук ёғочидан ишланиб, тайёр бўлгач, 15 сўм 50 тийинга тушар эди. Негаки, деталлни ишлаб чиқариш учун кўп меҳнат ва вақт сарф этиларди. Айниқса уни барабан шаклига келтириш учун фрейзер станогида кўп ишланарди.

Деталлни тайёрлаш жараёнини тезлаштириш мумкин эмасмикан? Мастер Александр Рябов шу жумбоққа узоқ жавоб излади. Ниҳоят у тўрт пичоқли станок ихтиро этиб, бир неча операцияни қисқартиришга, бу билан вақтни тежаш имкониятига эга бўлди. Натижада иш унуми 2—2,5 ҳисса ошди.

Эски усулда бир ишчи 100 та детални ярим барабан шаклига келтириш учун камида 17—18 соат вақт сарф этарди. Эндиликда тўрт пичоқли янги станокда шунча вақт ичида 200—250 дона деталл тайёрланмоқда.

Цех коллективи бу станокдан ғоят мамнун: уни «ақлли» машина деб атамоқда. Ҳамкасбларимиз янги станокда ишлашга кўчдилар. «УПХ-905» деталини ишлаб чиқаришда Резяпов, Иброҳимов, Куппер ўртоқлар намуна кўрсатаётирлар. Улар янги нормани 120—130 процентдан уддаламоқдалар.

Партиямиз Марказий Комитетининг февраль Пленуми шубҳасиз қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг янги вазифаларини белгилаб беради. Биз, машинасозлар коммунистик қурилишнинг зарбдор фронти бўлган қишлоққа техника ёрдамини кучайтирамиз.

М. МИРСАИДОВ,
«Узбексельмаш» заводининг ишчиси.

ҲОСИЛНИ ЎҒИТ ҲИСОБИГА КЎПАЙТИРАМИЗ

Авваллари мен оддий сувчи бўлиб ишлардим. Бу вазифани сидқидиллик билан доимо бажариб келганим туфайли менга бириктилган картадаги ўсимликлар чанқаб қолмас эди. Лекин кўп ўтмай мени колхоз правлениеси қолоқ бригадага бошлиқ қилиб тайинлади. Мен бу вазифани ҳам сидқидиллик билан бажаришга ҳаракат қилдим. Бригада аъзолари билан бамаслаҳат ишладим. Ҳар бир картада юқори ҳосил етиштириш учун нималар қилиш кераклиги ҳақида режалар тузиб олдик. Айниқса биз ерни ардоқлаб семиртиришга ҳаракат қилдик. Ўғит кўпроқ жамғарилди. Қишлоқдаги ва молхоналардаги маҳаллий ўғитларни нобуд қилмасдан далага ташиб чиқардик. Натижада бир неча йиллардан бери ўғит кўрмай қотиб кетган ерлар гўнгга тўйдирилди. Ҳар гектар ерга 11 тоннадан маҳаллий ўғит тўкдик. 300—400 килограммга етказиб фосфор ўғити солдик.

Ўтган йили бригадамиз бўйича хирмон баракали бўлди. 14 центнердан ҳосил олиб келган ерлардан 30 центнерга етказиб «оқ олтин» олдик. Бу маданий ва маҳаллий ўғитлардан самарали фойдаланганимизнинг натижаси бўлди.

Бригадамиз аъзолари партиямиз Марказий Комитети февраль Пленумини меҳнатда янгидан-янги ғалабалар билан нишонлаш учун ҳаракат қилмоқдалар. Биз деҳқончилик маданиятини янада кўтарамиз ва ҳосилдорликни гектар бошига 35 центнерга етказиш учун ҳаракат қиламиз.

Т. ШАКАРОВ,
Янгийўлдаги «Ленинград» колхозининг бригада бошлиғи.

СУТ МЎЛ БЎЛАДИ

Химиянинг қишлоқ хўжалигидаги аҳамияти масаласига бағишлаб ўтказилган КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қишлоқ хўжалигини мисли кўрилмаган даражада ривожлантиришнинг порлоқ йўлини, минерал ўғитларни кўплаб ишлаб чиқариш эвазига қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини кескин кўтариш ва халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни беқиёс оширишнинг катта-катта истиқболларини донолик билан белгилаб берди. Декабрь Пленуми ўз ишини тамомлаган кунга ҳали кўпам вақт ўтган бўлмасада унинг қарорлари асосида анчагина ишлар қилинаяпти.

Куни кеча матбуотда КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини чақириш ҳақида ахборот эълон қилинди. Ахборотда бу Пленумда ҳам қишлоқ хўжалиги масалалари кўриб чиқилажаги айтилган. Бу партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини кескин ривожлантириш ҳақида қилаётган ғамхўрлигининг ёрқин далилидир. Биз чорвадорлар ўз боқувимиздаги соғин сигирлардан кўплаб сут соғиб олиб КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини ҳам меҳнатда катта ютуқларга эришиш билан кутиб оламиз.

З. ЯХЁЕВА,
Ўрта Чирчиқ 1-«Оҳангарон» совхози 3-бўлимининг сут соғувчиси.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг IV пленуми

МОСКВА 14 январь. (ТАСС). Бугун Кремль театрида ВЛКСМ Марказий Комитетининг IV пленуми очилди. Пленумнинг кун тартибида бир масала бор: «КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг «Химия саноатини жадал ривожлантириш — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг ва халқ фаровонлигини оширишнинг энг муҳим шарти» тўғрисидаги қарорларини бажаришда ВЛКСМ, совет ёшларининг иштироки ҳақида».

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. Павлов доклад қилди.

Илғорлар минбари

ЯНГИ МАНЗИЛЛАР САРИ

Турсуной РАИМОВА,
Янгийўлдаги Охунбобоев номли колхоз бригадири, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, республикада хизмат кўрсатган механизатор.

Улуғвор етти йиллигимизнинг бешинчи довони ҳам ортда қолди. Ҳур диёримиз —Ўзбекистон 40 ёшга қадам қўйди. Олтмиш тўртинчи йилимиз илдам олға интилаяпти. Унинг бугуни кечагисидан мазмунлироқ, бугуни кечагисидан завқлироқ ўтмоқда. Эртаси бугунидан ҳам қувончлироқ бўлади. Шундай дамларда киши ўзининг порлоқ истиқболи, янги манзиллари тўғрисида ўйлайди, босиб ўтган йўлига бир назар ташлайди. «Ўтган йили элимга, Ватанимга, азиз диёримга қандай хизмат қилдим, қандай наф етказдим?» дея ўз-ўзига савол беради. Менинг хаёлимда ҳам ҳозир шундай ўйлар кезиб юрибди.

Хўш, етти йилликнинг бешинчи йили бизнинг бригадамизда қандай якунланди? Ўйлайманки, ёмон якунланмади. Деҳқонларимиз навбаҳорнинг ёқимли шабадалари эса бошламасиданоқ енг шимариб ишга киришиб кетишди. «Ерга тиккан уруғим кузда қучоқ-қучоқ дур берсин, хирмонимнинг бир баракасига ўн барака қўшилсин, юртимни мўл «оқ олтин»им билан шод этай» деган ягона мақсадни кўнгилга тугиб ҳар бир ишни ўз меёрида, кўнгилдагидек бажарабошлашди.

Етмиш гектар майдонимизга баҳорнинг энг қулай фурсатларида 60х50 сантиметрли схемада квадрат-уялаб чигит экиб олдик. Чигитни энди бир текис ундириб олганимизда тўсатдан табиат ўжарлик қилабошлади. Сел аралаш қаттиқ дўл ёғди. Ҳайтовур дўл 20 гектар еримизнигина «ялаб» кетди. Пахтакорларимиз табиат қийинчиликлари олдида тиз чўкмадилар. Аксинча янада ғайрат билан ишга киришиб кетдилар. Бундай долзарб дамларда ишни сира бўшаштирмаслик ҳаммадан ҳам зарур вазифа эди. Биз шундай қилдик. Дўл урган ерларга зудлик билан қайтадан чигит экдик.

Кунлар ўтгани сайин мурғак ғўзаларимиз барқ уриб ривожланабошлади. Ер ҳайдашдан олдин гектар бошига 350 килограммдан минерал ўғит ҳамда 8—10 тоннадан компост солган эдик. Ер ўғитга роса қондирилгани учун, қиши билан куч тўплаб чиқди. Шунинг учун ҳам экинимиз илгариги йилларга қараганда ҳам тез, ҳам серҳосил бўлиб ўсабошлади.

Бутун ёз давомида ҳар бир туп ғўза атрофида парвона бўлдик. Ғўза қатор ораларини тўрт марта икки томонлама сифатли парвариш қилдик, беш марта қондириб суғордик. Тракторчиларимиз ҳам, сувчиларимиз ҳам ҳамма кучатни йиғим-теримга қадар гўла сақлаб қолишга алоҳида эътибор беришди. Ғўзани эрта озиқлантириш ҳосилни эрта пиширишга, йиғим-теримни эрта бошлаб юборишга имкон беради. Шуни назарда тутиб биз озиқлантиришни иложи борича эртароқ тугаллашга ҳаракат қилдик. Охирги ўғит пайкалларимизга июль ойининг биринчи ярмида солинди. Гектар бошига ўрта ҳисобда 400—450 килограммдан озуқа тушди.

Олтин куз бошланганида ишимиз янада жадаллашиб кетди. Чаноқлар бирин-кетин бодраб очилабошлагач ғўза баргларини тўктиришга киришдик. Машина теримига қанча қулай шароит яратсак шунча яхши эди. Негаки, биз етиштирилган ҳосилнинг асосий қисмини «зангори кема»лар ёрдамида йиғиб-териб олишни мақсад қилиб қўйган эдик. Ғўза барглари битта қўймай тўктирилгани, қайтиш майдончалари ўз вақтида ҳозирлангани, машиналар пухта созлангани учун ишимиз кун сайин унаборди, суръатга суръат қўшилаборди.

Шундай қилиб мавсум охирига қадар машиналар билан етиштирган жами пахтамизнинг қарийб 90 процентини териб олишга муваффақ бўлдик. Фақат машиналар киролмайдиган ерларнинг ҳосилинигина қўлда тердик. Ўзим «зангори кема» бункеридан эл хирмонига 180 тонна «оқ олтин» тўкдим. Пахта хирмонимиз кутганимиздан ҳам баракали бўлди. Бригадамизда план тугул, зиммага олинган социалистик мажбурият ҳам анча ортиғи билан адо этилди. Ҳар гектар еримиз элга 45 центнердан «оқ олтин» ҳадя этди...

...Мана энди, олдимизда янада улкан вазифалар турибди. Жонажон партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленуми жамики меҳнаткашларини мўлкўлчилик яратишда янги курашга чорлади. Пленумда катта химияни ривожлантириш масалаларининг муҳокама қилингани барча совет кишилари қатори бригадамиз деҳқонларини ҳам ғоят руҳлантириб юборди. Негаки химия ривожланса хирмонга барака киради. Биз химиянинг маҳсули бўлмиш минерал ўғитлардан янада самаралироқ фойдаланишга бел боғладик. Шу кунларда минерал ўғитлардан етарли миқдорда компост тайёрлаяпмиз. Бундан ташқари бошқа қишки тадбирлар ҳам сифатли амалга оширилаяпти.

Куни-кеча янги хушхабар эшитдик: КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини чақиришга қарор қилинибди. Биз бу хушхабардан шунинг учун ҳам қувондикки, навбатдаги Пленумда ўғитлардан кенг фойдаланиш, суғориш ишларини ривожлантириш, комплекс механизациялаш ҳамда фан ютуқлари, илғор тажрибани жорий қилиш асосида қишлоқ хўжалигини интенсивлаш тўғрисидаги масала муҳокама қилинади. Ахир, ҳар бир деҳқон, ҳар бир чорвадор, ҳар бир боғбоннинг асл муддаоси ҳам шу-да!

Бригадамизда дала ишлари тобора комплекс механизациялашмоқда. Механизацияни янада ривожлантириш ҳаммамизнинг бурчимиздир. Қани энди, ҳамма трактор ва машиналарни ҳайдай олса?! Мен механизаторлик касбини фақат ўзим эгаллаб қолишим билан чекланаётганим йўқ, бошқаларга ҳам ўргатаяпман. Бригадамиз аъзоси Ширин Рўзаалиевани машина ҳайдашга ўргатдим. У ўтган йили бинойидай пахта терди. Энди бошқаларни ҳам шу шарафли касбга ўргатишни кўнглимга тугиб қўйдим.

Бригадамиз аъзолари етти йилликнинг олтинчи йилида ҳам бор куч-ғайратларини аямай меҳнат қиладилар. Ўзбекистон ССРнинг ва республика Компартиясининг 40 йиллик тўйини муносиб тортиқлар билан кутиб оладилар.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини амалга оширамиз

КАТТА ХИМИЯ—

Тошкент саноат область партия комитетининг пленумидан

Илгари хабар қилганимиздек, Тошкент саноат область партия комитетининг пленуми бўлди. КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми якунлари ва область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари **П. В. Каймаков** доклад қилди.

Докладчи уқдириб ўтдики, «Химия саноатини жадал ривожлантириш — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг ва халқ фаровонлигини оширишнинг энг муҳим шарти» тўғрисидаги масалани муҳокама қилган КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми партия ва совет давлати ҳаётида муҳим воқеа, Коммунистик партиянинг КПСС XXII съезди тарихий қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш соҳасидаги фаолиятининг яна бир жонли мисоли бўлди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Пленумдаги ўз докладида мамлакатимизда химия саноатини жадал ривожлантириш программасини чуқур илмий теъранлик билан асослаб берди, экономикамизнинг ҳар томонлама юксалиш имкониятлари улкан химия ва унинг барқ уриб ўсишига боғлиқ эканлигини кўрсатиб ўтди.

Ҳозирги вақтда халқ хўжалигини ривожлантиришда химия саноати биринчи ўринга қўйилаётганлигининг сабаби шуки, химиявий материалларни жорий қилиш моддий бойлик ишлаб чиқаришнинг етакчи соҳаларида тубли сифат ўзгаришлари ясайди.

(КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қароридан).

В. И. Ленин мамлакатни электрлаштиришни партиянинг иккинчи программаси деб атаган эди. Ҳозирги вақтда электрлаштириш билан бир қаторда халқ хўжалигини химиялаштириш ҳам ғоят катта аҳамият касб этмоқда. КПСС Марказий Комитети Пленуми коммунизм тантанаси учун курашда химиянинг ролини белгилаб берар экан, «Коммунизм—совет ҳокимияти ва бутун мамлакатни электрлаштириш ва халқ хўжалигини химиялаштиришдир» деб жуда тўғри кўрсатиб ўтди. Бу якун коммунистик қурилишнинг революцион назарияси ва практикасига янги ижодий ҳисса бўлиб қўшилади.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми химия саноатини мамлакат халқ хўжалигида биринчи планга чиқариб қўйди. Муҳим химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш умумий ҳажми 1964—1970 йиллар мобайнида уч-уч ярим марта кўпаяди. Химиянинг халқ хўжалигидаги барча тармоқларга нақадар катта таъсир кўрсатишини санаб ўтиш қийин. Химиянинг катта имкониятлари кечиктириб бўлмайдиган масала — яқин йиллар ичида ғалла етиштиришни 5—7 миллиард пудга ошириш, яъни ялпи ҳосилни 1970 йилда 14—16 миллиард пудга етказиш, гўшт, сут, пахта, сабзавот, картошка ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашни сезиларли даражада ошириш масаласини ҳал этиш учун тўла сафарбар этилиши керак. Айни вақтда химиянинг ривожлантирилиши сунъий тола, кўн ўрнини босадиган материаллар, пластмассалар ва совет кишиларининг кийим-кечак, пойафзал ҳамда маданий-маиший жиҳозларга бўлган эҳтиёжини тўла қондириш учун ишлатиладиган бошқа материаллар ишлаб чиқаришни ҳам анча кўпайтириш имконини беради.

42 миллиард сўм! Бу рақам катта химияни ривожлантириш учун белгиланган ишларни кенг кўламда амалга оширишга ажратилган маблағдир. Бу, Совет ҳокимияти йилларида халқ эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ бўлган тармоқни ривожлантиришга ажратилган энг йирик маблағдир. Докладчи таъкидлайдики, саноатни ва қишлоқ хўжалигини химиялаштиришдан кўриладиган соф даромад 1964—1970 йиллар мобайнида 57 миллиард сўмни ташкил этади. Шундай қилиб давлат бу ишдан 15 миллиард сўм фойда олади. Мана шунинг учун ҳам партия катта химияни бутун мамлакат бойлиги ва ҳар бир совет оиласи фаровонлигини ошириш имконини берадиган қўшимча жамғармалар манбаи деб билмоқда.

Партиянинг халқ хўжалигига раҳбарлик соҳасидаги катта ишлари ўзининг ажойиб самараларини бермоқда. **Сўнгги ўн йил ичида саноатда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 2,7 баравар, қишлоқ хўжалигида эса 1,7 марта ўсди. Меҳнат унумдорлиги деярли икки баравар ошди.** Бу рақамлар совет халқининг капитализм билан тинч иқтисодий мусобақада эришган буюк ғалабаларидан далолат бериб турибди.

Областимиз саноати ҳам гуркираб ўсмоқда. **Сўнгги беш йил ичида ялпи маҳсулот тайёрлаш 1,7 мартадан зиёд кўпайди. Саноатда меҳнат унумдорлиги 30 процент, қурилишда эса 36,7 процент ўсди.** Фақатгина буюмларнинг таннархини планда белгиланганидан камайтириш ҳисобига 27 миллион сўмликдан ортиқ маблағ тежаб қолинди.

Областимиз саноат корхоналарининг коллективлари ўтган 1963 йилни яхши кўрсаткичлар билан якунладилар. **Ялпи маҳсулот ҳамда буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш йиллик плани муддатидан етти кун илгари бажарилди. Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръати 1962 йилдагига нисбатан 110 процентни ташкил этди.**

Саноатни янада ривожлантириш учун ажратилган капитал маблағлардан аввалги йиллардагига қараганда анча дуруст фойдаланилди. Областдаги қурилиш трестларининг ҳаммаси давлат планларини бажардилар.

Етти йилликнинг бешинчи йилида Тошкент областида 44 та янги корхона, цех ва ишлаб чиқариш участкаси ишга тушди. Бу муҳим объектлар орасида Олтинтопган кон-металлургия ҳамда «Чирчикэлектрохимия» комбинатларидаги химия ишлаб чиқариш қувватлари, Ўрта Осиёда энг йирик Тошкент теплоэлектростанциясининг 150 минг киловатт-қувватга эга бўлган биринчи агрегати, Оҳангарон ГРЭСининг 100 минг киловатт-қувватга эга бўлган сўнгги турбогенератори, Оҳангарон цемент заводининг 3-технологик линияси, Чиғриқдаги металл конструкциялар ва стандартга кирмайдиган асбоб-ускуналар заводи, Оҳангарон шифер заводи ва бошқа йирик объектлар бор.

Олмалиқ мис эритиш заводида дастлабки Ўзбекистон миси олинди.

Турар-жой майдонлари, умумий таълим мактаблари ва бошқа маданий-маиший объектларни фойдаланишга топшириш соҳасида ҳам катта ишлар қилинди.

Шундан кейин докладчи давом этиб, партия қудратли химия индустриясини барпо этиш масаласига биринчи бор эътибор бермаётганлигини кўрсатиб ўтади. КПСС Марказий Комитетининг май (1958 йил) Пленуми Совет Иттифоқида химия саноатини жадал ривожлантиришга асос солди. **Шундан бери ўтган вақт ичида 35 та янги завод ва 250 дан ортиқ йирик ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди. Ўтган давр ичида химияни ривожлантиришга ажратилган маблағ Совет ҳокимиятининг аввалги ҳамма йилларида ана шу соҳа учун ажратган маблағлардан 1,5 марта ортиқдир.**

Партия ва унинг ленинча Марказий Комитетининг хизмати шундаки, у халқ хўжалигини химиялаштиришга дадил ўтиш учун зарур бўлган барча имкониятларни ҳар қадамда изчиллик билан яратиб бердилар. Мамлакатда биринчи даражали индустрия, юқори суръатлар билан ривожланаётган социалистик қишлоқ хўжалиги вужудга келтирилди. Совет фани кўпгина тармоқлар бўйича жаҳонда етакчи ўринни эгаллаб турибди.

Ана шуларнинг ҳаммаси, шунингдек КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорларининг ҳаётга муваффақиятли тадбиқ этилганлиги химия саноатини юксалтириш бўйича улуғвор вазифаларни амалга ошириш учун мустаҳкам пойдевор бўлди. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми бу соҳани жадал ривожлантиришнинг кенг программасини ишлаб чиқди.

1963 йилнинг декабрида бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленуми партиямиз Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини муҳокама қилди ҳамда республика партия ташкилоти олдида турган вазифаларни белгилади. Пленум қарорларида, Ўзбекистон мамлакат химия индустриясининг энг йирик марказларидан бирига айланажаклиги кўрсатиб ўтилди.

Чиндан ҳам республикамизда химия саноатини жадал ривожлантириш учун ғоят қулай шарт-шароит бор. Биз битмас-туганмас табиий газ запасига эгамиз. Демак минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни кескин кўпайтиришимиз мумкин. Шунингдек нефть, ош тузи, калий ва магний тузлари, оҳактош, сульфид рудалари, олтингугурт ва бошқа хил химия хомашёларининг катта запаслари бор. Буларнинг ҳаммаси, шунингдек энергетика қувватимиз Ўзбекистонни қисқа вақт ичида катта химия республикасига айлантириш учун барча зарур шарт-шароитларни яратиб беради.

Ана шу умумдавлат аҳамиятига эга бўлган муҳим вазифани амалга оширишда областимиз ҳам етакчи ўрин эгаллайди.

Область химия саноати КПСС Марказий Комитетининг май Пленумидан кейинги ўтган беш йил ичида жадал ривожланди. Етти йиллик бошидан бери янги цехлар қуриш ва мавжудларини реконструкция қилишга 50 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди, 17 та объект фойдаланишга топширилди.

Ўзбекистон химия саноатининг тўнғичи — Чирчиқ электрохимия комбинати ишлаб чиқариш қувватлари йилдан-йилга ўсиб бормоқда. **Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 1958 йилдагига қараганда 70 процент ортди.**

Комбинатда етти йилликнинг ўтган давр мобайнида меҳнат унумдорлиги 43,8 процент ўсди.

Комбинат табиий газ асосида ишлашга ўтганидан кейин сифат ва миқдор жиҳатидан катта ўзгаришлар рўй берди: ишчиларнинг иш шароити, ишлаб чиқариш маданияти кескин яхшиланди. **Шу туфайли 3,8 миллион сўмлик иқтисодий фойда кўрилди. Халқ хўжалигининг эҳтиёжлари учун 365 минг тонна кўмир ва 50 минг тонна металлургия кокси тежаб берилди.**

Республикада биринчи марта минерал ўғитлар табиий газдан ишлаб чиқариладиган бўлди.

Чирчиқ химиклари бир қатор илмий-тадқиқод институти ходимлари билан ҳамкорликда катта иқтисодий фойда берадиган азот ўғитлари, цианамид аралашмаси ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар. 1963 йилда комбинатда йилига бир неча ўн минг тонна аммиак ишлаб чиқарадиган янги қувватлар ишга тушди. Шундай қилиб аммиак ишлаб чиқариш қувватларини ошириш бўйича бошланган иш муддатидан икки йил илгари тугалланди.

Олтинтопган кон-металлургия комбинатида олтингугурт кислотаси цехининг ишга тушганлиги область химия саноати тараққиётида муҳим қадам бўлди.

Чирчиқ ва Олмалиқ химиклари, бинокорлари, монтажчиларининг муваффақиятлари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Ўзбекистон химиклари ва қурувчиларига йўлланган табрикномасида юқори баҳоланди.

Бизда лак-бўёқ саноати муваффақиятли ривожланмоқда. Тошкент лак-бўёқ заводи етти йиллик планда белгиланган контроль рақамлар бўйича охирги йил маррасига етиб олди. Сўнгги беш йил ичида заводда химия маҳсулотларининг янги хиллари ўзлаштирилди. Жаҳон практикасида биринчи бўлиб табиий газ ёқиш йўли билан айланма печларда металл рухдан белила олинабошланди.

Етти йиллик бошида ишга тушган Янгийўл гидролиз заводи ишлаб чиқаришни йилдан-йилга кенгайтирмоқда. 1959 йилга нисбатан маҳсулот ишлаб чиқариш бу корхонада 2,2 марта ўсди. Ўтган йили гидролизчилар коллективи қисқа вақт ичида оқсил озуқа дрожжалари олишнинг янги технологиясини ўзлаштирдилар.

Қоғоз саноати ходимлари ҳам дуруст натижаларни қўлга киритдилар. **Тошкент қоғоз комбинатида 1963 йилда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 1958 йилдагига нисбатан 22,5 процент ўсди. Меҳнат унумдорлиги 33 процент ортди.**

Сўнгги йиллар ичида химия-фармацевтика, резина-техника буюмлари заводлари ва химиянинг бошқа корхоналари янада ривожланди.

«Чирчикхиммаш» заводи химия учун машина ва аппаратлар ишлаб чиқарадиган йирик корхонага айланди. Ўтган беш йил ичида бу корхонада мавжуд қувватлар анча кенгайди, химия асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш кўпайди, кўпгина ишлаб чиқариш процессларни механизациялаштирилди ва автоматлашди. **Шу давр ичида ялпи маҳсулот ҳажмининг ўсиши 176,7 процентни, шу жумладан химия асбоб-ускуналари бўйича 179,8 процентни ташкил этди.**

Сўнгги беш йил ичида областимизда ялпи саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 1,7 мартадан зиёдроқ кўпайди. Саноатда меҳнат унумдорлиги 30 процент, қурилишда эса 36,7 процент ўсди. Пландагидан ташқари 175 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилди.

Сўнгги йиллар мобайнида радиоэлектротехника, машинасозлик, енгил саноат ва қурилишда пластмасса, синтетик смола, полимер материаллардан фойдаланиш кенгайди. Масалан, **«Ташкенткабель» заводида пластмассаларни қўлланиш ўтган йили 1962 йилдагига қараганда қарийб беш марта ошди. Қўрғошин ўрнига полиэтилен ва пластикат ишлатиш ҳисобига 4,6 миллион сўмлик маблағ тежалди, кабеллар таннархи 40—50 процент арзонлашди.**

«Таштекстильмаш» заводида 1958 йилда атиги тўртта детални пластмассадан тайёрлаш ўзлаштирилган эди, ҳозир бу ерда тўқимачилик машиналарининг 230 дан ортиқ хил детали пластмассадан ишлаб чиқарилаяпти.

Чирчиқ трансформатор заводида химия материалларидан фойдаланиш 1958 йилдагига нисбатан деярлик 3 баравар ортди. Электротехника ва бошқа заводларда ҳам пластмассани қўлланиш кенгаймоқда.

Химия саноати ишидаги муваффақиятларимиз партия ва ҳукуматимизнинг катта химияни ривожлантириш соҳасидаги доимий ғамхўрлиги, химия корхоналари, қурилиш-монтаж ва илмий ташкилотларнинг ишчилари, инженер-техник ходимларининг фидокорона меҳнати туфайли қўлга киритилди. Бу муваффақиятлар партия ташкилотларининг бутун фаолияти яхшиланганлиги натижасида қўлга кирди. Партия ташкилотлари ишлаб чиқариш экономикасига чуқурроқ кириб борадиган, корхоналарнинг хўжалик ишига аниқ ва малакалироқ раҳбарлик қиладиган, меҳнаткашларнинг ташаббуси, сиёсий ва меҳнат активлигини моҳирлик билан қўллаб-қувватлайдиган бўлиб қолдилар.

Тошкент лак-бўёқ заводи партия ташкилоти (секретари ўртоқ Иванова)нинг фаолияти фикримизнинг далили бўлаолади. Бу корхонада партиявий ташкилий ва оммавий-сиёсий ишларнинг ҳаммаси коллектив куч-ғайратини зиммага олинган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажаришга сафарбар этишга қаратилган. Бу ерда коммунистлар ишлаб чиқаришнинг муҳим участкаларига қўйилган. Партия ташкилоти рационализатор ва ихтирочилар ҳаракатини ҳар томонлама кенгайтириш, ходимларнинг махсус ва умумий билими ва сиёсий савиясини ошириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Шунинг учун ҳам бу корхонада йил сайин давлат планлари ортиғи билан адо этилади. Ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, илғор иш методларини жорий қилиш бўйича самарали иш олиб борилаяпти.

Янгийўл гидролиз заводи, Чирчиқ электрохимия комбинати, Олтинтопган кон-металлургия комбинати сульфат кислотаси цехи, Тошкент қоғоз комбинати партия ташкилотлари ҳам катта ижобий тажриба тўплашган.

Областда кўплаб юксак юқори малакали ишчилар, инженерлар ва техниклар, ишлаб чиқариш командирлари етишиб чиқди. Докладчи мисол сифатида Чирчиқ электрохимия комбинатининг директори В. Қодиров, Тошкент лак-бўёқ заводининг бош инженери М. Бодня ва бошқа ўртоқларнинг номларини келтиради. Бундай малакали ишлаб чиқариш командирлари ўзларининг бутун куч-ғайратларини, билим ва тажрибаларини химия саноатини ривожлантиришга сафарбар этмоқдалар.

Сўнгра, докладчи партия ва хўжалик органлари, бинокорлик ташкилотлари, лойиҳалаш ва илмий муассасаларнинг химия индустрияси қувватларини ошириш, техника даражасини кўтариш, химия ишлаб чиқаришининг ички резервларидан тўлароқ фойдаланишда йўл қўяётган камчиликлари ҳақида батафсил гапирди.

Ҳанузгача химия корхоналари қурилишида қолоқликка йўл қўйилмоқда. Сўнгги беш йил ичида 9 миллион сўм капитал маблағ ўзлаштирилмай қолди.

Бундай ҳолнинг рўй беришига сабаб аввало қурилишларни сифатли лойиҳа-смета ҳужжатлари, материаллар, техника асбоб-ускуналарининг тўла комплекти билан етарли ва ўз вақтида таъминланмаётганлиги, қурилиш-монтаж ишларини ташкил этиш қониқарсиз бораётганлигидадир.

Электрохимия комбинати объектларининг қурилишида 8 миллион сўмга яқин маблағ ўзлаштирилмай қолди. Ўтган йили бир қатор ҳал қилувчи объектлар фойдаланишга топширилмади. Бунда қурилиш-монтаж ташкилотларинингина эмас, комбинат раҳбарларининг ҳам айби катта. Бу соҳада Чирчиқ шаҳар партия комитети ҳам етарли талабчанлик кўрсатмади.

Тошкент лак-бўёқ заводида ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш суръатини қониқарли деб бўлмайди. Бу корхонада планда белгиланган капитал маблағлар 1959—1963 йиллар ичида атиги 87 процент ўзлаштирилган.

Тошкент резина-техника буюмлари заводида ҳам қурилиш ишлари ёмон бормоқда.

Докладда айрим қурилиш ташкилотлари — «Главташкентстрой» бошлиғи Репин, 159-қурилиш тресті бошқарувчиси Абросимов ва 153-қурилиш трести бошқарувчиси Ҳамидов ўртоқлар ҳам танқид қилинди.

Докладчи ишлаб чиқараётган маҳсулоти химия саноатини янада ривожлантиришда катта аҳамиятга эга бўлган «Чирчикхиммаш» заводини реконструкция қилиш ва кенгайтириш соҳасидаги жиддий камчиликларга тўхталиб уқдирдики, бу камчиликларнинг содир бўлишига 160-қурилиш трести раҳбарлари Абдуҳамидов ва Аникин ҳамда «Чирчикхиммаш» заводи раҳбарлари Платонов ва Золотарев ўртоқлар ҳам айбдордирлар.

Бу ўртоқлар узоқ вақт мобайнида интизомсизлик қилмоқдалар, капитал қурилиш планларини мунтазам равишда барбод қилишга ўрганиб қолганлар. Бироқ на область партия комитети, на Чирчиқ шаҳар партия комитети уларни тартибга чақирмади, янги қувватларни ишга тушириш бўйича қилинадиган катта ишга тўла масъулият билан қарашни талаб этмади.

Химия объектлари қурилишининг суръати, дейди докладчи, кўпинча лойиҳалаш ташкилотларининг айби билан ҳам судралиб қолмоқда. Бундай ташкилотлар лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида тайёрлаб бермаётирлар.

Лойиҳа-смета ҳужжатларининг сифатли ва вақтида тайёрланиши учун масъулият биринчи навбатда заказчилар зиммасига тушади. Корхоналарнинг раҳбарлари лойиҳалаш ташкилотлари билан ҳар куни ишлашлари, лойиҳа ишларининг сифати ва уларни тайёрлаш муддатларини назорат қилиб туришлари, бу муҳим ишда интизомсизлик ва масъулиятсизликнинг ҳар қандай кўринишларига нисбатан муросасиз бўлишлари керак.

Азот ўғитлари давлат институтининг Чирчиқ филиали фаолиятини анча яхшилаш зарур, чунки бу институтга талаб ҳозирги кунда айниқса ортиб бормоқда. Бу лойиҳалаш ташкилоти 1959 йилда вужудга келган эди, шундан бери химия объектларини лойиҳалаш бўйича маълум ишларни қилди. Бироқ 1962 йилда институт филиали 8 объект бўйича ҳужжатлар тайёрлаб бериш муддатини барбод қилди. 1963 йилда ҳам худди шундай аҳвол рўй берди. Масалан, Чирчиқ электрохимия комбинатининг карбамид цехи, ТЭЦи ва бошқа объектлари бўйича чертёжлар вақтидан анча кечикиб тайёрлаб берилди. Навоий ва Фарғона заводлари бўйича ҳужжатлар етказиб бериш муддатлари ҳам кечиктириб юборилди.

Яқин вақт ичида филиални кенгайтириш, уни кадрлар билан тўла таъминлаш, тажриба ишлаб чиқариш баъзасини ташкил этиш керак, токи у ўз вазифаларининг уддасидан чиқадиган бўлиб қолсин.

Химия қурилишларини материал-техника билан таъминлаш, айниқса комплект асбоб-ускуналар етказиб бериш соҳасида катта камчиликлар бор. Бундай нуқсонларни йўқотиш учун зарур тадбирлар кўрилиши керак. Химиянинг барча қурилишлари бўйича қурилиш-монтаж ишлари лойиҳа ҳужжатларини, асбоб-ускуналар етказиб бериш муддатини ишлаб чиқиш ва аниқ графигини тасдиқлаш, ҳал қилувчи объектларда материал ва ишлаб чиқариш ресурсларидан мақсадга мувофиқ фойдаланишнинг қулай тадбирларини белгилаш лозим.

Докладчи химия корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун резервлардан фойдаланиш масаласига алоҳида эътибор берди. Баъзан заводларда асбоб-ускуналар бекор туриб қолаётганлиги, кўплаб иш вақти йўқотилаётганлиги ҳақида анча мисол келтирди.

Докладда химия саноати корхоналарида механизациялаштириш ва автоматлаштиришнинг жорий қилишини жадаллаштиришни таъминлайдиган тадбирлар устида кенг тўхтаб ўтилди. Жумладан, ўртоқ Каймаков йирик, техника жиҳатдан пухта қуролланган корхоналар химия корхоналарини оталикка олишлари мумкинлигини таклиф қилди. Бу нарса кенг ёйилса, техника тараққиётини жадаллаштиришда катта роль ўйнаган бўлур эди.

Айрим корхоналарда маҳсулот таннархини камайтириш, хомашё ва материалларни тежаш, завод маркаси учун етарли кураш олиб борилмаётир.

Айниқса химия корхоналарига заказларни ўз вақтида етказиб бериш барбод қилинаётганлигига барҳам бериш керак. «Чирчикхиммаш», «Ташкенткабель», «Подъёмник», электротехника ва бошқа қатор корхоналар заказлар муддатини чўзаётганликлари ёки бутунлай барбод қилаётганликларини қандай баҳолаш мумкин! Партия ташкилотлари, район партия комитетлари бундай камчиликларнинг олдини олиш, айбдорларни жазолаш чораларини кўрмаётирлар. Докладчи, жумладан Куйбишев ва Ленин район партия комитетлари бўйича мисоллар келтиради.

Бундай масъулиятсизлик ва ўзибўларчиликка қатъий зарба бериш керак. Катта химия учун асбоб-ускуналар, аппаратлар ва буюмлар юборишга «яшил йўл» очиб қўйиш зарур. Саноат корхоналарининг коллективлари бундай заказларни ўз вақтида ва сифатли қилиб адо этишни шарафли иш деб билишлари лозим.

Корхоналарнинг, химия индустриясининг иши область, шаҳар ва район партия комитетлари, партия ташкилотларининг диққат марказида туриши керак. Химия саноатидаги ҳар бир ишчи, техник, инженер КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини бажариш учун курашнинг олдинги сафида бораётганлигини ҳис этсин.

Яқин йиллар ичида областимиз химия саноатининг тараққиётида кенг истиқболлар очилмоқда. 1964—1970 йилларда химиянинг 18 объектида тахминан 160 миллион сўмлик капитал ишлар бажарилиши керак.

Химия корхоналарининг ялпи маҳсулоти ҳажми 1970 йилга бориб, қарийб 3 баравар кўпаяди. Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш сезиларли даражада ортади.

Чирчиқ химия комбинатида шу йилнинг март ойида карбамид цехи ишга туширилиши керак. Келаси йилдан бошлаб эса аммиак ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўйича янги қувватлар қуриш соҳасидаги ишлар бошлаб юборилади.

Область химия корхоналари гранулирлашган селитра, андотал, аммофос, силикат бўёқлар, смола лаклари ва эмаль сингари янги маҳсулот турларини, икки мингга яқин химия реактивлари, турли резина-техника ва пластмасса буюмлари, шунингдек пластмассадан қурилиш материаллари ва деталлари ишлаб чиқаришни ўзлаштирмоқдалар ва ўзлаштирадилар.

Бундан ташқари кон-металлургия саноати корхоналари сульфат аммоний, кальций селитраси, мис, никель ва рух купоросларини, хлорли кальций ва қатор бошқа хил химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ўзлаштираётирлар.

Область химия саноатини ривожлантириш соҳасида Олмалиқ кон-саноат райони алоҳида роль ўйнайди. Бу район таркибида жуда кўп олтингугурт бўлган хомашё ресурсларига бойлиги ҳамда мис концентратлари эритиш схемасига эга эканлиги кислородни қўллаш туфайли олтингугуртдан бой газ ва шу асосда арзон олтингугурт кислотаси ишлаб чиқаришни ташкил этиш имконини беради.

Арзон олтингугурт кислотасининг кўп бўлиши ўз навбатида юқори концентрацияли мураккаб ўғит —таркибида 46 процент фосфор ангидрид ва 11 процент азот бўлган аммофос ишлаб чиқаришни ташкил этиш учун ғоят қулай шарт-шароит яратиб беради.

Мис эритиш заводи печларида катта миқдорда кислороднинг қўлланилиши туфайли чиқариб ташланадиган азот қайта фойдаланиш учун олинади.

Олмалиқда, шунингдек олтингугурт натрийи ишлаб чиқариш ҳам ташкил этилади. Бу билан Олтинтопган комбинатининг камёб флотореагентга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилади.

Докладчи таъкидлаб ўтдики, Олмалиқ районида химия саноатининг кенг кўламда ривожлантирилиши Турк сув омбори қурилишини жадаллаштиришни тақазо этади.

Лак-бўёқ ва резина-техника саноати янада ривож топади. Қурилиш учун пластмасса буюмлари етказиб берадиган Оҳангарон заводи ишга туширилади.

Химия асбоб-ускуналари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун яна анча иш қилиш керак. «Чирчикхиммаш» заводида 1970 йилга бориб ускуналар ишлаб чиқариш 40 процент ўсиши лозим. Бу завод химия аппаратлари ва асбоб-ускуналари етказиб берувчи бош корхона бўлгани ҳолда иссиқлик алмаштириб берувчи аппаратларни поток усулда ишлаб чиқаришга ихтисослашади. Натижада иш маданияти яхшиланиб буюмларнинг таннархи арзонлашади.

Партия ташкилотлари, корхоналарнинг раҳбарлари, биринчи навбатда радиоэлектротехника, машинасозлик, тўқимачилик, трикотаж ва енгил саноат тармоқлари корхоналарининг раҳбарлари химия материалларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш бўйича аниқ вазифаларни чуқур ўйлаб кўришлари ва белгилаб олишлари, бу масала билан қатъий ва ишнинг кўзини билган ҳолда шуғулланишлари зарур.

Шунингдек саноат ва қурилиш ходимларини, айниқса инженер-техник кадрларни у ёки бу химия материалларини қўлланиш хусусияти, сифати ва доирасини чуқур билишга ўргатиш ғоят муҳимдир. Эҳтимол, ҳар бир корхонанинг инженерлик хизматида ишлаб чиқаришни химиялаштириш проблемалари устида ишлайдиган мутахассислар бўлиши мақсадга мувофиқдир. Айрим заводларнинг партия ташкилотлари химиялаштириш бўйича махсус комиссиялар тузиб тўғри иш қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида кўрилган минерал ўғитлар, ўсимликларни химоя қилиш воситалари, чорвачилик учун химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш масаласи — механизация билан бир қаторда турадиган революцион тадбир бўлиб, бу тадбир қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини жадал ўстириш, ҳосилдорликни ошириш, чорвачилик маҳсулдорлигини кўпайтиришни таъминлаши лозим.

Ватанга бутун пахтачилик тарихида энг кўп миқдорда — 3 миллион 682 минг тонна «оқ олтин» етказиб берган республикамиз пахтакорларининг 1963 йилдаги ажойиб ғалабаси маълум даражада қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш ва химиялаштиришнинг кенг амалга оширилиши эвазига қўлга киритилди.

Қишлоқ меҳнаткашлари бундан кейин ҳам хўжаликнинг барча соҳалари бўйича планларни муваффақиятли адо этишлари учун область саноати шу пайтгача бериб келинганидан кўра кўпроқ минерал ўғит, пахтачилик учун машиналар ва ўғит ҳамда заҳарли химикатлар сепадиган аппаратлар етказиб бериши лозим.

Саноат корхоналарининг қолоқ хўжаликларга оталикларини ҳар томонлама ривожлантириш, қисқа вақт ичида бу хўжаликларнинг илғорликка чиқиб олишларида амалий ёрдам кўрсатиш лозим. Бу соҳада Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхозни оталикка олган Ўзбекистон металлургия заводи коллективининг қимматли ташаббуси қўллаб-қувватлашга лойиқдир.

Область илмий-тадқиқот муассасалари коллективлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини амалга оширишга катта ҳисса қўшишга даъват этилгандирлар.

Химик олимларимиз ҳозир катта фойда берадиган ўғит ва заҳарли химикатларнинг янги хиллари устида ишламоқдалар. Саноат, қурилиш ва турмушга пластик массалар, полимерлар ва бошқа хил материалларни жорий этиш, техника мақсадларида қўлланаётган озиқ-овқат маҳсулотларини синтетик материаллар билан алмаштириш, ишлаб чиқаришдаги чиқиндилардан тўлароқ фойдаланиш масалаларини ҳал қилиш устида изланаётирлар.

Олимлар, илмий-тадқиқот лабораториялари ва корхоналарнинг ходимлари кучи билан аммонийлашган суперфосфат ишлаб чиқариш технологияси яратилди ва жорий қилинди, таркибида азот ва фосфор кўпроқ бўлган суюқ ҳамда мураккаб қаттиқ ўғитлар ишлаб чиқаришнинг янги методи яратилди ва уларни қўлланиш йўли топилди.

Янги дефолиант, десикант, гербицид, ўсимликларни ўстирадиган стимуляторларни синтез қилиш бўйича ишлар олиб борилмоқда, шунингдек микроэлемент ва айрим биостимуляторларнинг пахта ҳосилига таъсири синаб кўрилаётир.

Тўқимачилик институти лабораториясида ишлаб чиқилган бўялган нитрон толасини олиш технологияси схемаси мамлакатнинг уч заводи бўйича йилига икки миллион сўмлик фойда беради. Бу схема янги қурилаётган Навоий химия комбинатида амалга оширилади. Худди шу лаборатория томонидан Тошкент тўқимачилик фабрикаларида жорий этиш учун ацетат толаларини бўяш ва пардозлашнинг янги усули тақдим этилди.

Корхоналарнинг марказий завод лабораториялари, жумладан, Чирчиқ электрохимия комбинати, Тошкент лак-бўёқ, Янгийўл гидролиз заводлари ва областимиздаги бошқа корхоналарнинг лабораторияларида катта илмий иш олиб борилмоқда.

Шу билан бирга таъкидлаб ўтиш керакки, халқ хўжалигига химияни жорий этиш соҳасида илмий тадқиқот муассасаларининг фаолиятида бир қатор жиддий нуқсонлар мавжуд. Олиб борилаётган тадқиқотларнинг кам самара бераётганлиги, уларнинг ишлаб чиқаришга кам жорий қилинаётганлиги ана шундай камчиликларнинг биридир. Бунинг асосий сабаби шундаки, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий муассасалари ва олий ўқув юртлари саноат билан етарли алоқада бўлмаётирлар, олимларнинг ишлари ҳамиша ҳам химиянинг асосий ишлаб чиқариш масалаларини ҳал этишга қаратилмаётир.

Баъзан шундай ҳам бўлади: олимлар ўз тадқиқотларини халқ хўжалигига жорий этишга етарли эътибор бермайдилар, олинган натижаларни ўз вақтида ишлаб чиқаришда синовдан ўтказмайдилар.

Маълумки, ҳар йили саноатда анча миқдордаги озиқ-овқат маҳсулотлари техника мақсадлари учун сарфланмоқда. Олимларимизнинг вазифаси — қисқа вақт ичида озиқ-овқат хомашёси ўрнини босаоладиган синтетик материалларни қўлланиш методикаси ва технологиясини ишлаб чиқишдан иборатдир. Шундай қилинса қўшимча ўн минглаарча тонна озиқ-овқат маҳсулотларига эга бўламиз.

Ҳозирги вақтда илмий-тадқиқот ташкилотлари ва муассасалари олдида турган энг асосий вазифа ишлаб чиқариш билан мустаҳкам алоқа ўрнатиш ҳамда бутун куч-ғайратни КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленуми белгилаб берган «катта химия»ни янада юксалтиришнинг комплекс масалаларини ҳал этишга қаратишдан иборатдир. Шунингдек юқори малакали мутахассис-химиклар ва илмий кадрлар тайёрлашни яхшилаш учун барча тадбирларни кўриш зарур.

Областимиз химия корхоналари ва химия машинасозлиги корхоналарини ривожлантириш истиқболлари чиндан ҳам мисли кўрилмаган даражададир. Бу истиқболлар барча партия ташкилотлари, завод, фабрика, илмий муассасалар коллективлари, ҳар бир ишчи, инженер ва олим учун ўз ижодини барқ урдириб юбориш имкониятларини очиб беради.

Областимизнинг ҳар бир меҳнаткаши, у хўжаликнинг қайси тармоғида ишлаётганидан қатъий назар, катта химия учун курашнинг актив иштирокчиси бўлсин. Қудратли химия индустриясини барпо этиш — коммунистик қурилишнинг зарбдор фронтидир ва бу курашда ҳар бир совет кишиси ўз ўрнини белгилаб олиши керак.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари ва материалларини меҳнаткашлар оммасига чуқур тушунтириш соҳасидаги ишларни актив давом эттириш керак. Тошкентда ва Чирчиқда партия-хўжалик ва комсомол активи учун химия билимлари шаҳар университетлари ташкил этилди. Чирчиқда шаҳар партия комитети ва ижроия комитети ходимлари учун химия асосларини ўргатадиган доимий лекторий ташкил этилди.

Бу йил биз республикамиз ҳаётида катта ва ғоят муҳим воқеа—Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейини нишонлаймиз. Ҳар бир саноат корхонасининг, қурилиш ва транспорт ташкилоти давлат планлари ҳамда социалистик мажбуриятларини ошириб бажариши ана шу ажойиб тўйга муносиб совға бўлсин.

Ўртоқ Каймаков докладининг охирида бундай дейди:— Областимизнинг барча коммунистлари номидан КПССнинг ленинчи Марказий Комитетини, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетини область партия ташкилоти ва барча меҳнаткашлари ўз куч ва ғайратларини КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми тарихий қарорларини ҳаётга тадбиқ этишга сафарбар қиладилар, мамлакатимизда коммунистик қурилиш суръатларини жадаллаштириш учун умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшадилар деб ишонтиришга ижозат бергайсиз.

Областимиз химия саноатининг тараққиётида кенг истиқболлар очилмоқда. 1964–1970 йилларда химиямизнинг 18 объектида тахминан 160 миллион сўмлик капитал қурилиш ишлари бажарилади. Химия корхоналарининг ялпи маҳсулоти ҳажми 1970 йилга бориб қарийб уч баравар кўпаяди.

КОММУНИЗМ ЗАРБДОР ФРОНТИ

Доклад юзасидан бошланган қизғин музокараларда Чирчиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Ф. Ёқубов** биринчи бўлиб сўзга чиқди.

— КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг тарихий қарорлари, — дейди нотиқ, — шаҳаримиз меҳнаткашлари куч-ғайратини мавж урдириб юборди, уларни меҳнатда янги-янги ғалабаларга руҳлантирмоқда. Ҳозирги вақтда барча саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотлари ва муассасаларда Пленум материаллари қизғин ўрганилмоқда. Шаҳарда химия билимлари халқ университети ташкил этилди. У ўз машғулотларини бошлаб юборди. Шаҳримиздан пленумда қатнашганлар билан ишчилар, инженер-техник ходимлар, хизматчиларнинг учрашувлари ўтказилди. Бундан ташқари, барча корхона ва муассасаларда суҳбатлар, лекция ва докладлар ташкил этилди.

Саноат ходимлари ўтган хўжалик йилини катта муваффақият билан якунладилар, — дейди нотиқ сўзини давом эттириб. — Шаҳар бўйича ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш давлат плани муддатидан деярли бир ҳафта илгари адо этилди. Қўшимча равишда 3 миллион сўмликка яқин минерал ўғитлар, химия ва қишлоқ хўжалик машиналари, кенг истеъмол буюмлари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Чирчиқ электрохимия комбинати коллективи йиллик пландагидан ташқари ўнларча минг тонна ўғит тайёрлаб, пахтакорларга армуғон қилди. Чирчиқ химия машинасозлиги заводи коллективининг ютуқлари ҳам чакки эмас. Машинасозлар йиллик планга қўшимча 600 минг сўмлик химия асбоб-ускуналари тайёрладилар.

Капитал қурилиш соҳасида катта ютуқларга эришилди. Бинокорларимиз фидокорона меҳнат қилдилар. Айниқса химия саноатининг янги қувватларини ишга туширишда жонбозлик кўрсатишди. Уларнинг куч-ғайрати билан электрохимия комбинатида аммиак ишлаб чиқариш бўйича янги қувватлар фойдаланишга топширилди. Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатида бешинчи, саккизинчи цехлар, ойна заводида ойна толаси цехи ишга туширилди. Бир қанча мактаб ва боғчалар, деярлик 30 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жой майдони қурилди. Чорвоқ ГЭСи қурувчилари йиллик планда белгиланганига қўшимча бир миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини адо этдилар.

Етти йилликнинг олтинчи йилида шаҳримиз меҳнаткашлари зиммасига жуда катта вазифалар юклатилган. Минерал ўғитлар, химия машиналари ишлаб чиқаришни янада кўпайтиришимиз лозим. Шу йилнинг биринчи кварталида электрохимия комбинатида йилига бир неча минг тонна қимматли ўғит — карбамид берадиган цех, селитрани дона-дона қилиш установкаси ишга туширилиши зарур. «Чирчикхиммаш» заводини реконструкция қилиш ишлари давом эттирилади. Бу ерда шуни афсусланиб қайд қилиш керакки, Ўрта Осиё халқ хўжалик кенгаши, республика Госплани Ўрта Осиё катта химиясини вужудга келтиришда муҳим роль ўйнайдиган бу завод ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш масалаларига етарли эътибор бермаётирлар. Уни реконструкция қилиш учун етарли маблағ ва асбоб-ускуналар ажратишмаяпти. Бунинг устига қурилиш ишлари жуда суст олиб борилаяпти.

«Узтрансспецстрой» трестига қарашли 980-УНР жуда қониқарсиз ишлаяпти, ишлаб чиқариш қувватларини ўз вақтида ишга туширишга халақит бераяпти, — деди сўзини давом эттириб ўртоқ Ф. Ёқубов. — Аввало шуни айтиш керакки, бу бошқарма маъмурияти Тошкентда туради, асосий ишларни эса шаҳримизда амалга ошираяпти. Бу ерда унинг 4 та участкаси бор. Фикримизча, ана шу бошқармани Чирчиққа кўчириш лозим. Қурилиш манфаатлари шуни тақозо қилмоқда.

Ишлаб чиқариш ва капитал қурилишини планлаштиришдаги чалкашликлар ҳамон давом этаяпти. Шаҳримиздаги кўпгина корхоналар шу вақтгача аниқ планга эга эмас. 160-қурилиш трести, «Чирчикхиммаш» заводи, Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинати учун йиллик план шу вақтгача тузилмаган. Бундай қораланган практикага хотима бериш вақти етди. Республика Госплани бу соҳадаги ишда тартиб ўрнатиши лозим.

Корхонамиз ишлаб чиқариш чиқимларидан турли хил химиявий маҳсулотлар тайёрлашни тобора кўпайтираяпти. — дейди сўзга чиққан Янгийўл гидролиз заводи партия ташкилотининг секретари ўртоқ **И. Н. Субботина.** — Унинг янги-янги хилларини тайёрлаш ўзлаштирилмоқда. Фидокор ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларимиз КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумини 1963 йил давлат планини тўла бажариш билан кутиб олган эдилар. Улар қўлга киритилган ана шу ютуқларни янада мустаҳкамлаш, химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун шу кунларда ҳам зўр ғайрат билан меҳнат қилишмоқда. Ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олиб ишлашаяпти. Коллективимиз етти йилликнинг олтинчи йилида спирт ишлаб чиқаришни икки баравар, ачитқилар тайёрлашни уч баравар кўпайтириш, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планини 25 декабргача бажаришга аҳд қилдилар. Биз ишлаб чиқаришнинг кемтик жойларини бартараф қилиш мақсадида 30 дан ортиқ ташкилий-техникавий тадбирлар белгиладик. Уларни амалга ошириш 123 минг сўм фойда келтиради.

Лекин бу йил олдимизда турган катта ва масъулиятли вазифани муваффақиятли бажариш и м и з учун ёрдамга муҳтожмиз. Корхонамизни табиий газ билан таъминлаш тартибга солиниши лозим. Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши раҳбарларининг кўрсатмаси билан кўпинча газ бериш тўхтатиб қўйилмоқда. Бу унумли ишлашга халақит бераётир.

Иккинчи муҳим масала — корхонамизни хомашё билан таъминлаш масаласидир. Бу соҳада ҳам катта камчиликлар бор. Айрим вақтларда хомашё-қипиқнинг йўқлигидан ёки етарли бўлмаслигидан ишимиз тўхтаб қолмоқда. Ваҳоланки, қипиқ областимизда битмас-туганмасдир. Фақатгина Тошкент шаҳрида ҳар йили ўнминглларча тонна ёғоч ишлаб чиқариши чиқиндилари ёндириб юборилмоқда. Улар эса этил спирти ишлаб чиқариш учун асосий хомашёдир. Тошкентда бекорга ташлаб юборилаётган қипиқларни фойдаланиш билан коллективимиз этиль спирти тайёрлашни икки баравар кўпайтира олади. Ана шу масалаларни ҳал қилишда область партия комитети ва Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши бизга ёрдам бериши лозим.

Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари ўртоқ **В. С. Скребнев** минбарга чиқади.

— Республикамиз пойтахти меҳнаткашлари, — дейди нотиқ, — КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини зўр хурсандчилик ва қизиқиш билан кутиб олдилар. Эндиликда улар ана шу тарихий кўрсатмаларни амалга ошириш учун астойдил курашга отланишди. Шаҳар ва район партия комитетлари Пленум материалларини меҳнаткашлар оммаси ўртасида кенг тушунтириш ишларини бошлаб юбордилар. Раҳбар ходимлар, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари учун махсус семинарлар ташкил этилди. Халқ университетларининг машғулотларида Пленум материаллари ўрганилмоқда. Химик, иқтисодчи олимлар, меҳнаткашлар ўртасида суҳбатлар ўтказишаяпти, лекция ва докладлар қилишмоқда. Пленум қарорлари жуда кўп бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида муҳокама қилинди.

Сўнгра ўртоқ В. Скребнев КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларидан руҳланган шаҳар меҳнаткашлари қўлга киритаётган ютуқлар ҳақида батафсил гапирди. Халқ хўжалигига партия раҳбарлигининг қайта ташкил этилиши ажойиб самаралар бермоқда. Худди шу туфайли саноатчиларимиз етти йилликнинг бешинчи йилини юксак кўрсаткичлар билан якунлашди. Йиллик давлат плани муддатидан анча илгари адо этилди. Қўшимча равишда ўнларча миллион сўмлик турли хил маҳсулотлар тайёрланди. Меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, сифатини яхшилаш ва бошқа техника-иқтисодий кўрсаткичларни ошириш эвазига белгиланганидан ташқари 3 миллион сўмликдан кўпроқ фойда кўрилди. Йиллик планни фақатгина 5 та корхона бажармади.

Қурилиш ташкилотлари коллективлари ҳам анча самарали меҳнат қилдилар. Индустриал методларни кенг қўлланиш, машина-механизмлардан унумли фойдаланиш, прогрессив технология ва илғор иш усулларини кенг жорий қилиш туфайли ўтган йили 161 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. Тошкент ГРЭСининг биринчи блоки ишга туширилди. Жуда кўп саноат корхоналарида янги ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилди. Уйсозлик комбинатининг ишлаб чиқариш қуввати йилига 140 минг квадрат метр уй-жой тайёрлашга етказилди. Меҳнаткашлар учун 9 мингта квартира қуриб берилди. Мактаблардаги ўринлар сони 17,5 минг, болалар боғча ва яслиларидаги ўринлар сони эса 5 мингта кўпайди.

Химия ишлаб чиқаришга, турмушга тобора кўпроқ кириб бормоқда. Саноат корхоналарида химиявий материаллардан фойдаланиш, турли-туман буюмлар ишлаб чиқариш муттасил кенгаймоқда. Ўтган йилнинг ўзида пластмасса, капрон ва бошқа шу каби синтетик материаллардан 4 миллион 100 минг донадан ортиқ ҳар хил деталлар тайёрланди. Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналарида ўтган йили химиявий материаллар ишлатиш туфайли 94 тонна қора ва рангли металлар тежаб қолинди. Бу билан 40 минг сўм фойда кўрилди. Электротехника саноати корхоналарида синтетик материаллар йил сайин кўп ишлатилмоқда. Тошкент кабель заводи коллективи бу соҳада дуруст натижаларни қўлга киритаяпти. Қўрғошин ўрнига полиэтилен, хлорвинилдан фойдаланиш эвазига ўнларча минг сўмлаб давлат маблағини тежаб қолмоқда. Тошкент электротехника заводида бундай материалларни ишлатиш ўтган етти йил ичида икки баравардан зиёд ошди. Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводида пластмасса, ёғоч пластикасидан деталлар тайёрлашда бошқаларга ўрнак бўларли ишлар қилинмоқда. Бу ерда ҳозирги вақтдаёқ 250 га яқин деталь синтетик материаллардан тайёрланмоқда. Бу маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини камайтириш билан бирга машиналарнинг кўркамлигини оширмоқда, вазнини енгиллаштиряпти.

Лекин бу соҳадаги ишларимизни ҳеч вақт қаноатланарли деб бўлмайди. Республика пойтахти саноатининг кўпчилик тармоқларида синтетик материаллардан фойдаланиш жуда ҳам қониқарсиз аҳволда. Химик олимларимиз ишларида ҳам катта камчиликлар бор. Ҳали ҳам химия материаллари ишлаб чиқариш учун хомашё сифатида озиқ-овқат маҳсулотларидан фойдаланилаяпти. Шаҳар ва район партия комитетлари бундан буён бу соҳадаги камчиликларни бартараф қилишга эътиборни кучайтирадилар.

Сўнгра нотиқ ишлаб чиқаришни планлаштиришдаги камчиликлар ҳамда етти йилликнинг олтинчи йилида республика пойтахти саноатчилари, бинокорлари ва транспортчилари, илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтлари коллективлари олдида турган вазифалар ҳақида гапирди.

Чирчиқ электрохимия комбинати аммиак цехи компрессор машинисти ўртоқ **П. Ф. Скурихин** сўзини пленум қатнашчилари зўр қизиқиш билан тингладилар.

— Жонажон партиямиз Марказий Комитети декабрь Пленумининг тарихий қарорлари биз, қишлоқ хўжалик эҳтиёжлари учун минерал ўғитлар етказиб бераётган саноат ходимлари зиммасига жуда катта, шарафли ва масъулиятли вазифалар юклайди. Биз қанча кўп ўғит тайёрласак, қишлоқ хўжалик экинларидан шунча кўп ҳосил олинади, коммунистик мўл-кўлчилик шунча тез вужудга келтирилади. Шунинг учун ҳам цехимизнинг ҳар бир ишчиси, инженер-техник ходими ва хизматчиси шу кунларда кўтаринки руҳ билан меҳнат қилмоқда. Ҳар биримиз маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш имконини берадиган ишлаб чиқариш резервларини қидириб топишга бел боғлаганмиз.

Шу туфайли ҳам етти йилликнинг бешинчи йили учун белгиланган план анча ортиғи билан адо этилди. Қўшимча равишда юзлаб тонна аммиак пахтакорларга етказиб берилди. Биз ўтган йилиёқ ишлаб чиқаришнинг муҳим техника-иқтисодий кўрсаткичлари бўйича етти йилликнинг охирги йилига мўлжалланган даражага етиб олдик. Компрессорлар қуввати анча оширилди. Фақатгина ўтган йили улардан олинадиган маҳсулот миқдори 13,5 процент кўпайди. Бу эса қўшимча равишда кўплаб аммиак тайёрлаш имконини берди.

Цехимиз ишчилари ўз малакаларини ошириш устида тинмай ишламоқдалар. Ҳар бир ишчи 2—3 тадан касбни эгаллаб олган. Улар бир-бирларининг ишларини бемалол бажаришаверади. Кўпчилик ишчилар институтларда, техникум ва ишчи ёшлар мактабларида ўқияпти. Бу эса бизга ишда жуда қўл келмоқда.

Цех коллективи етти йилликнинг олтинчи йили топшириғини ҳам муваффақиятли бажариш мақсадида зиммасига оширилган мажбурият олди. Йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва қўшимча равишда ками билан бир неча минг тонна аммиак тайёрлаш, беш миллион киловатт-соат электр энергия, кўплаб буғ, саноат суви тежаб қолишга аҳд қилдик. Коллективимиз эл-юрт олдидаги сўзининг устидан чиқади. Ишчиларимизнинг шу кунлардаги шижоатли меҳнати шундан далолат бериб турибди.

— Коммунистик партия химия саноатини юксалтиришга доим катта эътибор бериб келмоқда, — дейди Тошкентдаги резина-техника буюмлари заводи партия ташкилотининг секретари ўртоқ **В. А. Зазулина.** — Бу масала партиямиз Марказий Комитетининг 1958 йил май ойидаги Пленумида ҳам атрофлича муҳокама қилинган эди. Ана шу Пленум қарорлари асосида корхонамиз ишлаб чиқариш профили тубдан ўзгарди. Биз илгари жуда кўп турли-туман буюмлар тайёрлар эдик. Кейинчалик маҳсулот ассортименти анча камайтирилди. Фақатгина саноат эҳтиёжлари учун буюмлар ишлаб чиқара бошладик. Кабель, пойафзал, машинасозлик саноатлари заказларини бажара бошладик. Ҳозир коллективимиз Ўрта Осиё Халқ хўжалик кенгашига қарашли 17 та машинасозлик заводлари эҳтиёжлари учун резина буюмлари чиқармоқда. Ўтган беш йил ичида маҳсулот тайёрлаш 47 процент кўпайди. Етти йилликнинг олтинчи йили топшириғини ҳам ортиғи билан адо этдик.

Ишимизда ҳали катта камчиликлар бор. Буларнинг кўпчилиги бизга боғлиқ бўлмаган сабаблар туфайли содир бўлаяпти. Ремонт цехимиз ишга тушгандан буён тўла қувват билан ишламаяпти. Ҳозирги кунларда у қувватининг 50 проценти миқдорида ремонт ишларини бажараяпти. Бунинг сабаби шундаки, республика Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги цехни ремонт қилиниши лозим бўлган шиналар билан етарли таъминламаяпти. Айни вақтда ремонтдан кейин қайта фойдаланиши мумкин бўлган шиналар ташлаб юборилмоқда. Фикримизча, Ўрта Осиёда шина ремонти бўйича база ташкил этиш вақти етиб келди. Бу масала тезроқ кўриб чиқилиши ва ҳал қилиниши лозим.

Ишимизга халақит бераётган камчилик шундан иборатки, цехларимиз шаҳарнинг турли районларига жойлашган. Бу ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилишда қўшимча қийинчиликлар туғдирмоқда. Шуни ҳисобга олиб, Эркин разъездида корхонамиз учун янги корпуслар қуришга қарор қилинган эди. Лекин бу қарор амалга оширилмаяпти. Тошкент шаҳар архитектура бошқармаси бунга рухсат бермаяпти. Бундан эса ишлаб чиқариш зарар кўраётир. Область партия комитети ана шу масалани ҳал қилишда бизга ёрдам бериши керак.

Бизда ҳали ҳам тайёрланаётган маҳсулотнинг ассортименти кўп, резина-техника буюмларидан ташқари ҳам бир қанча турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқараяпмиз. Бу эса ўз навбатида катта-катта қийинчиликлар туғдирмоқда. Корхонамизни фақатгина саноат эҳтиёжлари учун резина-техника буюмлари ишлаб чиқариш бўйича ихтисослаштириш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Бу билан ҳозирги вақтда қўлда бажарилаётган операцияларни механизациялаш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш учун яхши имкониятлар вужудга келтирилган бўлур эди.

— Ўзбекистон химик олимлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини зўр мамнуният билан кутиб олдилар, — дейди Ўзбекистон Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси ўртоқ **К. Аҳмедов.** — Партия химия фанини кенг миқёсда ривожлантириш программасини чизиб берар экан, бундан мақсад коммунистик мўл-кўлчиликни янада тезроқ барпо этишдан иборатдир.

Серқуёш Ўзбекистонимиз фақат пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари базаси бўлибгина қолмай, улкан индустриаль ўлка ҳамдир. Бизда саноатнинг барча тармоқларини ривожлантириш учун ҳамма шароитлар мавжуд. Республикамиз табиий бойликларга сероб. Айниқса, химияни ривожлантириш учун бизда имкониятлар кўп. Ўзбекистон химияси ҳали жуда ёш. Уни тахминан 1920 йиллардан бошланган десак хато қилмаймиз. Ана шу қисқа давр ичида фанимиз, техникамиз шу қадар юксалиб кетдики, бу кунга келиб республикамиздаги 28 олий ўқув юртининг ҳар қайсисида 3-4 тадан химия кафедралари ишлаб турибди. Ўнлаб проблематик лабораториялар амалий иш олиб бормоқда. Республикада 20 дан ортиқ химия фанлари докторлари, 200 дан ортиқ фан кандидатлари химия фанининг тараққиёти йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Инженер-химикларнинг сони ҳам йил сайин ошиб бормоқда.

Бироқ, ҳали қиладиган ишларимиз ошиб-тошиб ётибди. Биринчи галда биз кадрлар тайёрлаш ишини яхшилашимиз керак. Институтларда, мактабларда химия фани ўқувини корхоналар ҳаёти билан узвий боғлаб олиб бориш талаб этилади. Партия Марказий Комитетининг декабрь Пленуми химиянинг қишлоқ хўжалигига келтирадиган беқиёс фойдасини яққол кўрсатиб берди. Биз минерал ўғитларнинг энг яхши ва арзон турларини ишлаб чиқариш йўлларини топишимиз лозим. Республикамизда газ ва нефть запасларининг борлиги химиямизни ривожлантириш учун катта истиқболлар яратиб беради.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг олимлари катта кенгаш ўтказиб, унда КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорларига биноан республикада химия фани тараққиётини таъминлашга қаратилган бир мунча тадбирлар ишлаб чиқдилар. Олимларимиз катта химияни барпо этиш учун ўз куч-ғайратлари, билим ва заковатларини аямайдилар.

Минбарга Олмалиқ шаҳар партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **В. Муҳамедов** кўтарилади. Барча совет халқи сингари, дейди нотиқ, шаҳримиз коммунистлари ва ҳамма меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумини зўр қизиқиш билан кутиб олдилар. Пленумолди мусобақасини қизитиб юборган шаҳар меҳнаткашлари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик топшириғини 24 декабрдаёқ адо этдилар. Давлатга пландагидан ташқари бир неча миллион сўмлик қўшимча маҳсулот берилди.

1963 йилда шаҳримизда бир неча йирик корхоналар ишга тушди. Жумладан, ғишт заводи, мис эритиш заводининг биринчи навбати, шифр заводининг биринчи навбати, олтин гугурт кислотаси цехи ишга тушди. Қалмоққир конининг қуввати анча оширилди.

Олмалиқ фақат рангли металлургия марказигина бўлиб қолмай, балки химия саноати маркази ҳам бўлиш арафасида. Биз КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорлари асосида шаҳар химия корхоналари қувватини ошириш ва янги-янги химия корхоналари қуришни мўлжалламоқдамиз. Шаҳримиздаги олтингугурт кислотаси цехининг қуввати янада оширилади. 1964 йилнинг охирига бориб ўзимизда ишлаб чиқарилаётган кислота билан жуда кўп химия саноати корхоналарини таъминлаш чораларини кўрмоқдамиз. Биз рангли металлургия корхоналари ва айниқса мис эритиш заводининг чиқиндисидан олтингугурт кислотаси ишлаб чиқаришда кенг фойдаланишни таъминлашимиз керак.

Лекин шуни ҳам эътироф этиш керакки, шаҳардаги айрим корхоналарнинг 1963 йил давлат планларини бажармаганлиги шаҳар партия ташкилоти фаолиятидаги камчиликлар натижасидир. Оҳангарон цемент заводи, Олмалиқдаги мебель фабрикаси ўтган йили ўз планларини бажаролмади.

Чунки бу корхоналарда сиёсий-тарбиявий ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Масалан, мебель фабрикаси партия ташкилоти 1963 йил давомида фақат тўрт мартагина партия мажлиси ўтказган. Уларда ишлаб чиқаришдаги йирик-йирик камчиликлар муҳокама қилинмаган. Биз 1964 йили ана шу хатоларга хотима беришимиз керак.

Бу йил мис бойитиш фабрикасини реконструкция қилиш ниятидамиз. Пластмассадан қурилиш материаллари тайёрлаш заводида ҳам ўтган йил йўл қўйилган жиддий хатолар тугатилади. Уни бу йилдан қолдирмай фойдаланишга топширамиз.

Олмалиқ шаҳри кундан-кун ободлашмоқда. Янги-янги турар-жой бинолари, мактаблар, клублар, касалхоналар барпо этилмоқда. Бироқ, Оҳангарон поселкасида бир неча саноат корхонаси бўлишига қарамай дурустроқ маданий-маиший муассасалар йўқ. Шуни ҳисобга олиб, бу поселкада клуб, касалхона, болалар боқчалари қуриш керак.

«Чирчикхимстрой» трестининг бошлиғи ўртоқ **А. Соколов** бошқарма меҳнаткашларининг зафарли ишлари ҳақида гапириб берди. Бошқарма коллективи электрохимия комбинатини реконструкция қилиш ишида улкан ютуқларни қўлга киритдилар. Комбинатда янги ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилди.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорлари биз қурувчи-химиклар олдига янги ва янада масъулиятлироқ вазифаларни қўймоқда.

Планлаштириш ташкилотлари раҳбарларига жиддий эътирозимиз бор. Улар планларни тез-тез ўзгартириб туришлари натижасида қурилиш-монтаж ишлари муддатлари чўзилиб кетмоқда. Кези келганда «Узтрансспецстрой» трестини ҳам танқид қилиб ўтишга тўғри келади. Трест ва унинг 980-бошқармаси комбинатни реконструкциялаш бўйича ўз зиммаларига юклатилган вазифанинг тўла уддасидан чиқмаётир. Бу билан бизнинг унумли ишлашимизга халақит берилмоқда. Трест раҳбарлари ана шу камчиликларни бартараф қилиш учун амалий чоралар кўришлари керак.

Республикамиздаги химия корхоналари қурилишининг бош лойиҳачиси Азот саноати давлат институтининг Чирчиқдаги филиалининг ишини ҳам қаноатланарли деб бўлмайди. У қурилиш устидан яхши назорат олиб бормаётир, барча қурилиш ташкилотлари ишини координациялашнинг уддасидан чиқмаётир.

— Коллективимиз ўтган йили давлат планларини ортиғи билан адо этди, — дейди «Чирчикхиммаш» заводининг директори ўртоқ **Н. Платонов,** — химия корхоналари учун пландан ташқари кўплаб асбоб-ускуналар ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлиги плани 108 процент қилиб адо этилди. Маҳсулот таннархи ҳам анча арзонлашди. Маълумки, КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қишлоқ хўжалигини мўл-кўл минерал ўғитлар билан таъминлаш вазифасини қўйди. Кўплаб минерал ўғитлар ишлаб чиқариш олтингугурт кислотасига бўлган эҳтиёжни оширади. Корхонамиз коллективи шуни ҳисобга олиб олтингугурт кислотаси олиш учун қўлланиладиган кўплаб асбоб-ускуналар етказиб берди.

Яқин йиллар ичида корхонамиз ишлаб чиқариш қуввати янада ошади. Бу соҳада қурилиш ташкилотлари бизга ёрдам беришлари лозим. Бироқ 160-қурилиш трести раҳбарлари корхонамизни реконструкция қилиш ишларини суст олиб бормоқдалар. Корхонамиз билан трест ўртасида шартнома тузилиши лозим эди. Бироқ трест раҳбарлари бу ишни ҳамон пайсалга солиб келмоқдалар. Ўрта Осиё халқ хўжалик кенгаши химия Бош бошқармаси корхона қурилишини материал-техник жиҳатдан кўнгилдагидек таъминламаётир. Аввало бирор асбоб ёки ускунани буюриш қийин. Келтирилган ускуналарни заводга қабул қилиш ундан ҳам мушкул. Биз химия корхоналари заказларига «яшил йўл» очишимиз керак. Партия Марказий Комитетининг декабрь Пленуми олдимизга ана шундай талаб қўйди.

Корхонамиз коллективи КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорлари асосида ўз режаларини пухта белгилаб олган. Эндиги вазифа шу режаларни амалга оширишдан иборатдир.

Пленум қатнашчилари Тошкент лак-бўёқ заводи бош инженери ўртоқ **М. Боднянинг** нутқини зўр қизиқиш билан тингладилар. Ўртоқ Бодня корхонада олиб борилаётган ишлар ҳақида, яратилган янгиликлар ҳақида мароқ билан гапириб берди.

Кейинги беш йил ичида партиянинг химия саноатини ривожлантириш тўғрисида қилган ғамхўрликлари туфайли заводимиз қиёфаси жиддий ўзгарди. Ишлаб чиқариш процесслари интенсификациялаштирилди. Ишлаб чиқаришга 50 дан ортиқ янгилик киритилди. Янги маҳсулот ишлаб чиқариш 45 процент кўпайди. Кўплаб процесслар механизациялаштирилди. Корхонадаги мавжуд буғ установкалари модернизация қилинди. Яқин йиллар ичида ўзимизда ишлаб чиқарилаётган буғ билан қўшимча равишда яна 5 корхонани таъминлаш имкониятига эга бўламиз.

Корхонамизда шу йиллар ичида лак ва бўёқларнинг 40 га яқин турининг ўзлаштирилганлиги ижобий воқеа бўлди. 1967—1968 йилларга бориб саноатда ишлатилаётган озиқ-овқат ёғини техник ёғлар билан тўла равишда алмаштиришни мўлжаллаб турибмиз. Заводимизда селикат бўёқлар цехининг ишга туширилиши кўплаб озиқ-овқат ёғларини тежаш имкониятини беради. Селикат бўёқлар мой бўёқларга қараганда бир қанча устунликларга эга. Бундан беш-олти марта арзон бўлиб, сув ва иссиқлик таъсирига бардош беради. Селикат бўёқлар билан қопланган металл 50 йилгача ўз кўринишини йўқотмайди.

Кейинги вақтларда химик олимларимиз ишлаб чиқариш билан алоқаларини янада мустаҳкамладилар. Бундай ҳамкорлик фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилишда муҳим омил бўлмоқда. Тошкент политехника институтининг бир группа олимлари мой заводларида чиқадиган саопстокдан ёғ кислоталари олиш йўлларини ишлаб чиқдилар. Озиқ-овқат ёғларини техник ёғлар билан алмаштиришда бу таклифнинг аҳамияти каттадир. Ўрта Осиё Халқ хўжалик кенгаши бу жиддий таклифларни ишлаб чиқаришга жорий қилишда бизга яқиндан ёрдам бериши лозим.

Эришилган ютуқлар билан бир қаторда, корхонамизда ҳали жиддий камчиликлар ҳам бор. Кўпгина ишлаб чиқариш процессларида ҳамон қўл меҳнати ҳукмрон. Заводимиз инженер-техник ходимлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва рационализаторлари қўл меҳнатидан воз кечиш ва ишлаб чиқаришни тўла конвейер усулига ўтказиш устида тинмай изланмоқдалар. Заводимизни машъал корхоналар қаторига кўтариш учун социалистик мусобақани қизитиб юборганмиз.

Ўрта Осиё Халқ хўжалик кенгаши химия саноати Бош бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **И. Анисимкин** Ўрта Осиё химия корхоналарининг 1963 йил давлат планларини 104 процент қилиб адо этганликларини мамнуният билан қайд қилди. КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми, дейди у, Ўрта Осиё химиклари олдига жуда масъулиятли ва улкан вазифани қўйди. 1965 йилга бориб, химия корхоналари маҳсулот ишлаб чиқаришни беш баравар оширишлари лозим. Айниқса қишлоқ хўжалиги энг ривожланган Ўрта Осиё республикаларида минерал ўғитларга бўлган талаб катталигини ҳисобга олиб, бундай ўғитлар ишлаб чиқаришни кўпайтиришимиз лозим. Заҳарли дорилар ва гербицидлар тобора кўпроқ ишлаб чиқарилади. Синтетик смолалар, пластмассалар ва сунъий толаларга бўлган эҳтиёж тобора ошиб бормоқда. Биз яқин йиллар ичида бу вазифани ҳам ҳал қилишимиз керак.

Қишлоқ хўжалигини комплекс химиялаштириш мавжуд химия корхоналарини кенгайтириш ва янги-янги химия корхоналари қуришни талаб этади. Чирчиқдаги электрохимия комбинати, Навоий шаҳридаги минерал ўғитлар корхонаси, Фарғона ва Қўқон суперфосфат заводлари қуввати оширилиши керак.

Ўрта Осиёда химияни ривожлантиришнинг имкониятлари катта. Бизда ишлаб чиқарилаётган химиявий препаратлар маҳаллий хомашёдан фойдаланиш туфайли жуда арзонга тушмоқда. Ўрта Осиёда энг арзон аммик ишлаб чиқарилмоқда.

Химия корхоналаримизнинг ҳозирги қуввати контроль рақамларда кўрсатилганидан кўра анча орқада. Халқ хўжалигининг химиявий доримворлар ва синтетик материалларга бўлган талаби тўла қондирилмаётир. Биз ана шу камчиликларни яқин вақтлар ичида йўқотишимиз ва мамлакатга кўплаб химия маҳсулотлари етиштириб беришимиз керак.

Мавжуд химия корхоналарида ҳам кўплаб браклар содир бўлмоқда. Кўпгина корхоналар бир меёрда ишламаяпти. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми мавжуд камчиликларни тезда бартараф этиш вазифасини қўйди.

Химия — энг арзон, сифатли, мустаҳкам материал демак. Химия — мўъжизалар кони. Ундан билиб фойдаланган хўжалик албатта олға босади, иқтисодий жиҳатдан юксалади. Ўрта Осиё химиклари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини амалга ошириш учун астойдил курашмоқдалар.

Чирчиқ электрохимия комбинатининг бош инженери ўртоқ **Г. В. Палецкий** минбарга чиқади.

— Жонажон партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленуми коллективимиз зиммасига катта вазифалар юклайди, — дейди нотиқ. — Биз мамлакатимиз пахтакорлари учун минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан кўпайтираборишимиз керак. Буни яхши тушунган ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар ҳиммат камарини маҳкам боғлаган ҳолда меҳнат қилмоқдалар. Ички резервларни қидириб топиш, иш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, унумли ишлайдиган агрегатларни жорий қилиш учун тинмай курашмоқдалар. Бу ўзининг ажойиб натижаларини бермоқда.

Масалан, 1963 йил ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан анча илгари адо этдик. Қўшимча равишда бир неча минг тонна минерал ўғитлар тайёрланди. Ишлаб чиқаришнинг бошқа техника-иқтисодий кўрсаткичлари ҳам анча яхшиланди. Йил давомида 31 миллион киловатт-соат электр қуввати, 27 минг мегакалория буғ тежаб қолинди. Маҳсулот таннархи белгиланганига қараганда 1,4 процент арзонлашди. Новаторларимизнинг ижодий изланиши яхши самаралар берди. Ўтган йили 776 та таклиф амалга оширилиб, шунинг эвазига 476,9 минг сўмлик фойда кўрилди.

Минерал ўғитлар ишлаб чиқаришда хомашё сифатида табиий газдан фойдаланиш комбинатимиз тарихида янги саҳифа очди. Бу жуда кўп қулайликлар туғдирди, ишимиз натижаларини янада баракали бўлишига олиб келди. Ишлаб чиқариш маданияти тубдан яхшиланди. Илгари эса маҳсулот тайёрлаш учун жуда кўп миқдорда кўмир, кокс ташиб келинарди. Эндиликда бунга ҳожат қолмади. Бу тадбир туфайли 3,8 миллион сўмлик фойда кўрилди. Ҳар бир тонна аммиак таннархи илгариги 85 сўмдан 39 сўмга арзонлашди. Корхонамизни табиий газ асосида ишлашга ўтказиш учун сарфланган харажатлар бир ярим йил ичида тўла қайтариб олинди.

Комбинатда янги-янги ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилаётир. Ўтган йили аммиак тайёрлаш анча кўпайди. Маҳсулотнинг ана шу турини ишлаб чиқариш бўйича етти йилликнинг охирги йилига мўлжалланган даражага етиб олдик. Эндиликда биз аммиакни республикамизнинг минерал ўғитлари ишлаб чиқарадиган бошқа корхоналарига ҳам етказиб бермоқдамиз.

1964 йилга катта ниятлар билан қадам қўйган химикларимиз шу кунларда зиммаларига юксак мажбуриятлар олиб ишлашмоқда. Биз ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан бир неча кун илгари бажариш, қўшимча равишда мингларча тонна минерал ўғитлари тайёрлашга аҳд қилдик. Бундан ташқари, йил давомида маҳсулот таннархини 3,4 процент арзонлаштирамиз, меҳнат унумдорлигини 15 процент оширамиз, 12 миллион киловатт-соат электр қувватини тежаймиз, рационализаторлик таклифларини жорий қилиш эвазига 500 минг сўмлик маблағни иқтисод қилиб қоламиз. Шу билан бирга коллективимиз бу йил карбамид, мураккаб ўғитлар ишлаб чиқаришни йўлга қўяди.

Лекин ишимизга халақит бераётган камчиликлар ҳам йўқ эмас. Йил бошидан буён комбинат электр қуввати ва табиий газ билан бир меёрда таъминланмаётир. Янги йилнинг ўнбир куни ичида 2 миллион киловатт-соат электр қуввати кам олинди. Натижада аммиак ишлаб чиқариш плани бажарилмаётир. Йил бошидан буён бундай маҳсулотдан 130 тонна кам тайёрланди. Бу масалада тезда тартиб ўрнатиш лозим.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

> ***Химия хомашё базасини кенгайтиради, қайта ишловчи саноатга янги материаллар, қишлоқ хўжалигини юксалтириш, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш учун энг самарали воситалар беради.***
>
> *Н. С. ХРУШЧЕВ*

> **Областимиз „катта химия“нинг йирик марказларидан бирига айланиб бораяпти. Ҳозир мавжуд химия корхоналарида гранулирлашган селитра, андотал, аммофос, силикат бўёқлар, смола лаклари ва эмаль сингари янги маҳсулот турлари, икки мингга яқин химия реактивлари, турли резина-техника ва пластмасса буюмлари, шунингдек пластмассадан қурилиш материаллари ва деталлари ишлаб чиқариш ўзлаштирилмоқда.**

> ***Етти йиллик бошидан бери областимизда химия саноати корхоналари қуриш ва мавжудларини реконструкция қилиш учун 50 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди. Шу давр ичида 17 та янги объект фойдаланишга топширилди.***

ХИМИЯ ҲАҚИДА КИТОБЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми материалларини босиб чиқарди. Шунингдек, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Пленумда қилган доклади ва якунловчи нутқлари ҳам алоҳида брошюралар тарзида нашр этилди.

Химияга таалluқли брошюралар ичида Ғ. Муҳамедхоновнинг «Пахта ҳосилини химиявий усул билан ошириш», Г. Карповнинг «Пахтачиликда минерал ўғитларнинг иқтисодий фойдаси» деган китобчалари ҳам бор. Бу брошюралар рус ҳамда ўзбек тилларида кўп тиражда босиб чиқарилди.

Яқин кунлар ичида «Ўрта Осиё химия райони», «Улкан ўзбек химияси учун», «Поливинилхлорид ва унинг халқ хўжалигида ишлатилиши», «Химиянинг қишлоқ хўжалигидаги роли» каби брошюралар босмадан чиқади. Бу брошюралар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини кенг пропаганда қилишда катта роль ўйнайди. Китобчаларда «Катта химия»нинг халқ хўжалигини ривожлантиришдаги аҳамияти очиб берилган.

«Улкан химиянинг машъаллари» деган брошюрада Ўзбекистондаги химик олимлар, мутахассисларнинг иш тажрибалари ёритилади. Нашриёт, шунингдек «Минерал ўғитдан унумли фойдаланиш» деган брошюрани ҳам нашрга тайёрламоқда. Бу брошюрада минерал ўғитларнинг пахта ҳосилдорлигини оширишдаги роли ҳақида гап боради.

БИЛИМЛАР ХАЗИНАСИ

Пойтахтимизнинг ҳаммага таниш бўлган Гагарин номли парки ёнидаги кўча чорраҳасида икки қаватли бино кўзга ташланиб туради. Бу бинога ҳар куни юзлаб киши кириб-чиқиб туради, почта алоқаси ходимларининг машиналари эса кунига 2—3 марта бино подъездига келиб тўхтайди. Алоқа ходимлари яшикларда келган китобларни машинадан туширииб, билимлар хазинасига топширишга ошиқадилар.

Ёши элликлардан ошган бўлса ҳам юз-кўзларида табассум, қалбида ёшлик ҳисси барқ уриб турган кекса матбаачи Аҳмед Агеев ҳамроҳлигида иккинчи қаватдаги эшиклардан бирини очдик.

— Бу, ўқиш зали,— изоҳ берди А. Агеев.

Шинам қилиб безатилган ва биракайига олтмиш киши сиғадиган тинч ва сокин залда ишчи, хизматчилар, студент ва зиёли ёшларни, шунингдек бизга таниш бўлган кўпгина илм-фан аҳлларини учратдик. Бу ерда китобхонларга хизмат қилаётган кутубхона ходимларининг қўли-қўлига тегмайди.

Атоқли олимлар, республикамиз фанлар академиясининг президенти У. Орипов, академиклардан Т. Н. Қориниёзий, С. Ю. Юнусов, Х. Ф. Фозилов, профессор Х. У. Усмоновлар ҳам бу илм хазинасидан самарали фойдаланганлар.

Бундан ўттиз йил муқаддам Тошкентда Ўзбекистон Марказий Ижроия Комитети қарамоғида асосий кутубхона ташкил этилган эди. Кутубхона дастлабки ўн йил ичида 150 минг китоб ва журналга эга бўлди. 1943 йилда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ташкил этилиши муносабати билан бу даргоҳ унинг ихтиёрига берилди. Ҳозирда эса у, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг асосий кутубхонаси номи билан машҳур. Академия ихтиёрида илмий текшириш институтлари ташкил этилиши билан кутубхонанинг китоб фонди ҳам ўсаборди.

Шу кунларда кутубхона фондида ўзбек, рус ва хорижий тилларда нашр этилган бир миллиондан ортиқ китоб ва журнал бор. Кутубхонадаги кўпчилик адабиётларни чет эл илмий, бадиий адабиётлари ташкил этади.

Кутубхона Бутуниттифоқ, жаҳон китоб алмашиш ташкилотлари ва муассасалари илмий марказлари билан яқин алоқа боғлаган. Кутубхона бир йил ичида 5.000 га яқин чет эл адабиётларини олади. Ҳозирги кунда кутубхонада Бутуниттифоқ ва Халқаро китоб алмашиш, библиография, китоб қабул қилиш, китоб бериш каби бирнеча бўлимлар ишлаб турибди. Бу бўлимлар ҳузурида ижтимоий, химия, техника ва бадиий адабиётлар секторлари мавжуд. Ҳозир бу ерда 110 тажрибали кутубхоначи ишламоқда.

Биз сирли ҳазиналар сақланаётган билим маркази директори Наби Умаров хонасига кирганимизда, суҳбат устидан чиқиб қолдик.

— Ёрдам бермасангиз бўлмайди, Наби Умарович, «хазинамиз» складлари тўлиб-тошиб кетди,— дерди ўрта ёшлардаги аёл.

— Ташвиш тортманг, чорасини топамиз,— Тамара Николаевнага жавоб қиларди директор.

— Англиянинг Оксфорд, АҚШнинг Гарвард ва Швециянинг Лунд университетлари олимлари ўзбек тили ва адабиёти масалалари билан қизиқмоқдалар. Биз уларнинг илтимосини албатта бажарамиз,— дейди Умаров.

Суҳбат бўлиниб, хонага секретарь аёл кирди. Унинг қўлида Польша, Германия Демократик Республикаси, Англия, Ҳиндистон, Чехословакия, АҚШдан келган илмий, бадиий адабиётлар ва телеграммалар, хатлар... Хат эгалари ўзбек адабиёти, фани техникаси ҳақида маълумотлар бериб юборишни илтимос қилганлар.

Биз илм хазиналари сақланаётган «складлар»да бўлдик, илм дурдоналарини кўз қорачиғидай асраётган жонкуяр қалб эгаларини иш устида учратдик. Агеев, В. Румянцева, Т. Смирнова, Т. Крилова, Н. Умаровлар кутубхонанинг ишчан ходимларидан. Улар бир неча йиллардан бери маърифат ўчоғида фидокорона меҳнат қилишяпти.

Эртага кутубхона ўзининг 30 йиллик юбилейини нишонлайди. Ўзбекистон Фанлар академиясининг фахри бўлган билимлар хазинасининг маърифатпарварларига ишда муваффақиятлар тилаймиз.

Х. ШАРИПОВ.

Суратларда: (чапдан) 1. Билим хазинасининг ўқиш залида. 2. Кутубхоначи У. Каримова Ўзбекистон ССР Фанлар академияси санъатшунослик илмий-текшириш институтининг ходими Н. Боймуҳамедовага адабиётлар танлашда ёрдам бермоқда.

В. Салов фотоси.

ЎЗБЕК КУЙЛАРИ ЧЕТ ЭЛЛАРДА ЯНГРАЙДИ

Тошкент граммпластинка заводи коллективи ишлаб чиқараётган хил-ма-ҳил пластинкалар мамлакатимиздан ташқари чет эллик дўстларимиз хонадонларида ҳам жаранглайди. Яқинда узоқ ўйновчи пластинкалар комплекти яқин шарқдаги қўшниларимиз—Афғонистон ва Покистон мамлакатларига юборилади. Булардан ташқари ўзбек, тожик ва туркман композиторларининг замонавий асарлари ҳам чет элларга юборилаяпти. Шу кунларда корхона цехларида РСФСР халқ артисти Людмила Зикина ижро этган халқ ашулалари пластинкаларга ёзиб олинмоқда. Улар яқин кунларда пойтахтимиз магазинларига сотиш учун чиқарилади.

Уртўқмоқ почтасидан

ХАРОМХЎРЛАР

Ф. Нуриддинов ҳузурига тўладан келган аёлни олиб киришди. У, гўё, ҳеч нарсадан хабари йўқ кишидай қўлини кўксига қўйиб:

— Мана, келдик,— деди.

— Нега милиция органларидан яшириндингиз? — сўради терговчи Нуриддинов.— Сизни уч кундан буён излашади. Бизга ёлғон адрес берган экансиз-да?

Лебедева терговчининг бу гапларига парво ҳам қилмай:

— Дугонамникига кетувдим,— деб қўяқолди.

— Дугонангиз ким?

— Надежда Соловьева-чи! Бечорани бегуноҳ айбдор қилдингизку!

— Валентина Андреевна, тўғрисини айтинг, айбингизга иқрормисиз?— сўради терговчи вазминлик билан.

—Ҳеч қандай гуноҳим йўқ, мени асоссиз айблаябсизлар,— деди Лебедева кўзларини бақрайтириб.

Хонага шофер Расул Жалиловни бошлаб киришди. У, бухгалтер Валентина Андреевна Лебедевага ер остидан қараб:

— Ҳамма қилғиликни сен қилдинг,— деди ғазабланиб.

Жалилов бўлган ўғирликларнинг ҳаммасини бирма-бир айтиб берди.

Маълум бўлишича, Октябрь районидаги шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг марказлаштирилган таъминот базасига турли йўллар билан жойлашиб олган бир тўда юлғичлар даволаш муассасалари учун ажратилган озиқ-овқат маҳсулотларидан уриб қолиб, пуллаб юрганлар.

База бухгалтери Валентина Андреевна Лебедева, экспедитор Надежда Соловьева, юк автомашинаси шофери Расул Жалилов ҳамда юк ортувчи Анвар Исахўжаевлар ўзаро тил бириктиришиб, беморларга тегишли гуруч, чой, шакар, тухум, макарон ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларининг бир қисмини 17 ва 77-магазин мудирлари Қобилов ҳамда Гиззатуллин деган шахслар орқали сотдириб, пулини ўзаро арра қилиб келганлар.

Бу эгри қўл балохўрлар 1962 йилнинг бошидан то 1963 йил ноябрь ойига қадар шаҳардаги медицина-даволаш муассасалари учун белгиланган 10 минг 961 сўмлик ҳар хил озиқ-овқат маҳсулотларини пуллаб, ҳазм қилиб юборишган.

— Энди айбингизга иқрор бўласизми?— терговчи луқма ташлади.

— Иқрор бўлмасдан иложимиз қанча. Ҳа, бўйнимга оламан,—деди Лебедева, — чиндан ҳам шундай бўлган...

Беморлар рисқига кўз олайтирган бу харомхўрлар иши устидан тергов туғалланиб, суд органларига оширилди. Улар яқин кунларда қилмишларига яраша жазо оладилар.

Т. ОРТИҚОВ,
милиция ходими.

ТУНУКА ЎҒРИЛАРИ

Тўртта хом хаёл ўтиришиб, маслаҳатни обдон пишириб олишди...

Бириси куни эса «етти тонна тунука ғойиб бўлибди» деган совуқ хабардан ишчилар таажжубланишди.

Бу совуқ хабар ўша куни милиция майори ўртоқ К. Эргашевнинг қулоғига ҳам бориб етди. Милиция ходимлари қингир ишнинг изидан қувиб, астар-аврасини ағдариб ташлашди...

Жиноятчилар қўлга туширилди. Сир ошкора бўлди. Маълум бўлишича, 160-қурилиш трестининг прораби Воронов учун «Ташавтомаш» заводининг дарвозаси туну-кун ланг очиқ экан. А. И. Воронов билан завод шофёрлари Т. Мамедов, В. А. Шишков ва Т. Эргашбоевлар орасидан қил ўтмас экан. Бу шахслар ўзаро тил бириктириб, завод территориясида бир кечада биракайига 7 тонна тунукани машинага ортиб, жўнаб қолишади. Лекин улар халқ мулкини хазм қилаолмадилар. Тунуканинг ҳаммаси жойига келтириб қўйилди.

З. УБАЙДУЛЛАЕВ.

Мамлакатлар ОДАМЛАР Воқеалар

ПАНАМАДА АҲВОЛ

ҚАСОС ОЛИНИШИДАН ҚЎРҚИБ

ГАВАНА, 14 январь. (ТАСС). Пренса Латина агентлигининг мухбири Панамадан хабар беради: «Чирики ленд компани» («Юнайтед фрут компани» деган Америка монополиясининг филиали) банан плантациялари ишчилари компаниянинг ҳамма ишларини бошқаришни ўз қўлларига олдилар.

«Чирики ленд компани» маъмуриятининг американлик ходимлари панамаликларнинг қасос олишларидан ваҳимага тушиб Коста-Рикага қочдилар.

Америка-Панама комиссияси тузилди

НЬЮ-ЙОРК, 14 январь. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлигининг мухбири Панамадан хабар беради: Бу ерда ҳар иккала мамлакат ўртасидаги ихтилофларни бартараф қилиш мақсадида Америка-Панама комиссияси тузилди. Мухбирнинг ёзишича, Қўшма Штатлар Панама канали зонасида АҚШ байроғи билан бир қаторда Панама байроғининг ҳам тикилишига рози эканлигини билдирган.

МИЛЛИЙ СУВЕРЕНИТЕТНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИДА

ПАНАМА, 14 январь. ТАСС мухбири Луис Альберто Франко Сандовал хабар беради:

Бу ерда суверенитетни ҳимоя қилиш юзасидан миллий комитет тузилди. Панама журналистлар касаба союзи, адвокатларнинг миллий коллегияси, Панама студентлар федерацияси, миллий касаба союз координация комитети, ўқитувчилар уюшмасининг вакиллари, бир қанча деҳқон ташкилотлари, сиёсий ва жамоат ташкилотларининг вакиллари комитет составига кирди.

Комитет 12 январда оммавий намойиш уюштирди. Бу намойишда беш мингдан кўпроқ киши қатнашди. Намойиш қатнашчилари пойтахтнинг асосий кўчаларидан ўтиб, президент саройига келдилар. У ерда республика президенти Роберто Чиари намойишчиларнинг делегациясини қабул қилди. Делегация президентга ариза тақдим этди. Делегация бу аризасида АҚШнинг Панамадаги агрессив ҳаракатларига қарши норозилик билдиради ва миллий суверенитетни қаттиқ туриб ҳимоя қилишга қарор берганлигини изҳор қилади.

ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ БИЛАН К. НКРУМА ЎРТАСИДА МУЗОКАРАЛАР

ПЕКИН, 13 январь: (ТАСС). Синьхуа агентлигининг мухбири Аккрадан хабар беради: Кеча Гана Республикаси президентининг резиденциясида Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай билан президент Кваме Нкрума ўртасида музокаралар бошланди.

Араб давлатлари бошлиқларининг кенгаши

ҚОҲИРА, 13 январь. (ТАСС). Бугун бу ерда Араб мамлакатлари иттифоқи биносида араб давлатлари бошлиқларининг кенгаши очилди.

Кенгашда Бирлашган Араб Республикасининг президенти Гамол Абдил Носир ҳамда Қоҳирага келган Жазоир Халқ Демократик Республикасининг президенти Аҳмад Бин Белла, Тунис президенти Ҳабиб Бурғиба, Сурия «Революцион қўмондонлиги миллий кенгаши»нинг раиси, Сурия Араб Республикаси Министрлар Советининг раиси Амин Ҳофиз, Судан куролли кучлар олий кенгашининг раиси Иброҳим Аббуд, Яман Араб Республикасининг президенти Абдулла Ассалол, Иордания короли Ҳусайн, Марокаш короли Хасан II, Саудия Арабистони короли Сауд, Қувайт амири Абдулла Ассалим Ассабоҳ, Ливиянинг валиаҳд шаҳзодаси Хасан Рида, шунингдек Ливан бош министри Рашид Караме (Ливан президенти Фуад Шаҳоб бетоблиги туфайли конференцияга келолмади) қатнашмоқда.

Бу кенгашни чақириш ғоясини Бирлашган Араб Республикасининг президенти Носир 1963 йил 23 декабрда Порт-Саидда сўзлаган нутқида илгари сурган эди. Бунда Носир Иордан дарёси сувининг бир қисмини Негев саҳроси шимолий районларини суғориш учун олишни мўлжаллаган Исроил туғдирган ҳавф тўғрисидаги масалани муҳокама қилишни араб давлатлари бошлиқларига таклиф қилган эди.

Телетайп лентасидан

● АҚШнинг шимолий ва шарқий штатларида ҳаддан ташқари кучли қор бўрони бўлди. Шамолнинг тезлиги соатига 40 миляга етди. Қор бўрони билан бирга ҳарорат кескин пасайди. Бир неча фут баландликдаги қор уюмлари Канзас штатидан Нью-Жерсига борадиган йўлларда транспорт қатновини тўхтатиб қўйди. Қурбонлар бор. Совуқдан ва қор остида қолиб, 22 киши ҳалок бўлган.

● Бетоблиги сабабли врачлар назоратида бўлган Ҳиндистон бош министри Ж. Неру махсус самолётда Бхубанесвардан Деҳлига қайтиб келди. Бхубанесварда Ҳиндистон Миллий конгресс партиясининг 68-съезди бўлган эди.

● 1963 йилда Сувайш канали орқали рекорд миқдорда — 19.146 кема ўтди. 1955 йилда, яъни канал национализация қилинганидан бир йил олдин каналдан 12.168 кема ўтган эди. Ўтган йили Бирлашган Араб Республикаси Сувайш каналидан 71 миллион араб фунти миқдорида даромад олди.

● Александров номли давлат ашула ва рақс ансамбли Парижда бўлган вақтида 58 концерт берди ва бу концертларни 300.000 киши томоша қилди. Совет артистларининг ҳамма концертлари ҳамиша муваффақият билан ўтди. Ансамбль артистлари яқинда Париждан Бельгияга, кейинчалик Швейцария ва Италияга гастролга борадилар. (ТАСС).

Кения давлати пойтахти Найробининг кўриниши.
ЧТК — ТАСС фотоси.

ШОИР ҲАВАСКОРЛАР МЕҲМОНИ

Яқинда, Тошкент область Калинин район пионер ва ўқувчилар уйига ўзбек шоири ва драматурги Мақсуд Шайхзода ҳаваскорлар билан учрашув эрталигига меҳмон бўлиб келди. Эрталикда 44-мактабнинг бош пионер вожатийси Шораҳим Салимов «Мақсуд Шайхзоданинг ҳаёти ва ижоди», 9-мактабнинг меҳнат ўқитувчиси Вазира Салоҳиддинова «Шоирнинг «Тошкентнома» поэмаси ҳақида» доклад қилдилар. Докладдан сўнг шеърхонлик бошланди.

Эрталик охирида шоир Мақсуд Шайхзода ўзининг 1964 йилги ижодий режалари ҳақида гапириб берди.

Х. ЖАЛИЛОВ.

РСФСР ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИДА

Кейинги вақтларда Москвада ва Ивановода бир қанча оғир жиноятлар содир бўлди. Москвада мактаб ёшидаги икки ўғил бола ва бир аёл ўлдирилди. Ивановода бир ўғил бола ва бир аёл ўлдирилди ҳамда бир қиз боланинг номусига тажовуз қилиниб, оғир жисмоний шикаст етказилди.

Жамоат тартибини сақловчи органлар томонидан кўрилган тадбирлар натижасида жиноятчи қидириб топилди ва қамоққа олинди. У Владимир Михайлович Ионесян экан. У 1937 йилда туғилган, илгари ҳарбий бурчни бажаришдан бўйин товлаганлиги учун суд қилиниб, 2.5 йил муддат билан озодликдан маҳрум этилган. Ионесян кейинги вақтларда Оренбург музикали комедия театрида артист бўлиб ишлаган. Унинг ўйнаши ва шериги А. Н. Дмитриева деган хотин ҳам қамоққа олинди. Ионесянни қамоққа олиш вақтида унда овчилар болтаси ва жиноят излари қолган бошқа ашёвий далиллар топилди.

Биринчи сўроқ вақтида Ионесян қилган жиноятларига иқрор бўлди. Тергов давом этмоқда. Жиноятчилар яқин орада суд қилинади.

РСФСР Жамоат тартибини сақлаш министрлиги хатарли жиноятчини тез қўлга туширишга ёрдам берган жамоат тартибини сақлаш органлари ходимларига, халқ дружиначиларига, шунингдек барча гражданларга ташаккур изҳор қилади.

«ОДОБЛИЛИК» РЕКОРДИ

Шотландиянинг «Рейнджер» ва «Селтик» футбол командаларининг ҳар бир учрашувлари футболчилар ва ишқибозларнинг оммавий равишда уруш-жанжаллари билан тамом бўларди. Бундай жанжалларнинг сабаби командалар ўйинчиларининг диний эътиқодлари турлича бўлишидан келиб чиқади. Биринчи команда протестантлар бўлиб, барча протестант динидагилар уларга ҳайрихоҳлик билдиришса, иккинчи команда учун католиклар ишқибозлик қиладилар. Қонли уруш-жанжалларнинг олдини олиш учун навбатдаги учрашувда Глазго стадионига бир неча юз полициячи юборилди. Ишқибозлар учун «ўз байроқларини силкитиш» қатъий ман этилди. (протестантлар доимо Англия байроғини, католиклар эса Ирландия байроғини кўтариб келишарди. Уруш-жанжаллар кўпинча шу байроқлар важидан бошланар эди). Полиция ишқибозларни стадионга кириш олдидан жиддий текшириб, «отишга яроқли» ҳамма нарсаларини тортиб олди.

Бундай эҳтиёт чоралари кўрилгани натижасида, шарҳлайди Шотландия матбуоти, эски рақиблар матчида ўзига хос «одоблилик рекорди»га эришишга муваффақ бўлинди. Футболчилар фақат бир мартагина уришишди, ишқибозлардан эса тўрт кишигина қамоққа олинди. (АПН).

БИЛДИРИШ

Шу йил 15 январь соат 16 да Ўзбекистон ССР Давлат нашриётининг мажлислар залида (Навоий кўчаси, 30-уй, 4-қават) ёш таржимон ва редакторларнинг навбатдаги семинари бўлади. «Автор услуби ва уни таржимада қандай сақлаш керак» деган темада суҳбат ўтказилади.

Ҳамма қизиққан ўртоқлар таклиф қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

15 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Звездочка** телевизион журнали. 18.40 — **Телевизион янгиликлар**, 19.00 — **Зангори олов кишилари**. (Газли кони очилган куннинг 5 йиллиги муносабати билан). 20.00 — **Санъатдаги илк қадамлар** (Консерватория студентлари концерти).

21.00 — **Эшиттиришлар программаси**.

Ўзбек тилида: 21.05 — **Телевизион янгиликлар**. 21.25 — **Тожикистон пахтакорларига шон-шараф**, 22.25 — **Она-Ҳиндистон** номли бадиий фильмнинг биринчи серияси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.30 — **Узбекистон композиторларининг янги асарлари** (Радио уйидан), 20.30— **Ажойиб нақшлар** (болалар учун), 20.50 — **Инсбрук томон** (телевизион фильм, спорт шинавандалари учун).

Рус тилида: 21.05 — **Оловли вахта** (телевизион очерк), 21.25 — **Совуқ нур** (илмий-оммабоп лекторий), 21.45 — **Фотосувенирлар** (ҳужжатли фильм), 22.05 — **Инсон яшамоғи керак** (Терапия институтидан), 22.35 — **Воронец монастири** (илмий-оммабоп фильм), 22.45 — **Йўлдаги одамлар** (телевизион фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/I да **Кашмир афсонаси**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/I да **Биринчи муҳаббат**, 16/I да **Гамлет**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/I да **Тошболта ошиқ**, 16/I да **Ишқинг билан**.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 15/I да **Ўзбек ашула ва рақс ансамблининг концерти**. Кеч соат 8 да бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Янги аттракцион **«Йиртқич ҳайвонлар»**. Ўргатувчи — **Вальтер Запашний**.

КИНО

Севги ва орзу — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЧАЙКА», (кундуз ва кечқурун).

Шубҳаланган одам — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Чапаев (эрталаб соат 10 да), **Стадионда учрашамиз** (кеч соат 5 да, ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли.

«Никотиана»нинг тугаши (1 ва 2-серияси) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Мистер Питкин душманнинг орқа томонида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 4 ва кеч 6 да).

Калинин районидаги Генерал Раҳимов номли колхозда турувчи **Муяссар Маҳмудованинг** Тошкент шаҳар, Уста Олим кўчаси, Қарағанда проезд, 12-уйда турувчи Қутбиддин Рўзиевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент область, Калинин район халқ судида кўрилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06347. ИНДЕКС 64695
Нашр. № Б 1670.